

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ – ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑΣ

**« ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΟΤΑΝΑ
Η ΕΦΑΡΜΟΦΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ »**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σπουδάστρια: Σεϊρανίδου Στέλλα

Εισηγήτρια: Ιωάννα Λεονταρίδου

Θεσσαλονίκη, 2015

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ – ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑΣ**

**« ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΟΤΑΝΑ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ »**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σπουδάστρια: Σεϊρανίδου Στέλλα

Εισηγήτρια: Ιωάννα Λεονταρίδου

©

Θεσσαλονίκη, 2015

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Ε.: Ανώνυμη Εταιρία

Η.Π.Α.: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

κ.α.: και άλλα

κ.τ.λ.: και τα λοιπά

π.χ.: παραδείγματος χάριν

(χ.χ.): χωρίς χρονολογία

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ ιδιαίτερα την κα. Ιωάννα Λεονταρίδου, Πρόεδρο του τμήματος Αισθητικής και Κοσμητολογίας Α.Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης και εισηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας, για την υπόδειξη του θέματος αλλά και για την υπομονή της καθώς και για την πολύτιμη βοήθεια της, που στάθηκε κοντά μου για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους γονείς μου καθώς και μερικούς φίλους, οι οποίοι στήριξαν τις σπουδές μου με διάφορους τρόπους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	2
ΤΟ ΔΕΡΜΑ	2
1.1 Ανατομία του δέρματος	2
1.2 Επιδερμίδα – Χόριο και Υπόδερμα	3
1.3 Αδένες του δέρματος	5
1.4 Αγγεία του δέρματος.....	5
1.5 Νεύρα του δέρματος.....	5
1.6 Τύποι δέρματος.....	6
1.7 Λειτουργίες του δέρματος	7
1.8 Κάποια όργανα και συστήματα του οργανισμού που συμβάλλουν στην υγεία και την ομορφιά του δέρματος	8
1.9 Παράγοντες που ευθύνονται για την κακή υγεία του δέρματος.....	9
2 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	12
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ.....	12
2.1 Ιστορικά στοιχεία κοσμητολογίας.....	12
2.2 Τα καλλυντικά προϊόντα στην αρχαιότητα	13
2.3 Τι είναι τα καλλυντικά	15
2.4 Ορισμός φυσικών προϊόντων.....	15
2.5 Τα πλεονεκτήματα των φυτικών καλλυντικών	16
2.6 Προϋποθέσεις ακαταλληλότητας φυσικών καλλυντικών	17
2.7 Κατηγορίες φυσικών καλλυντικών με βάση τη σύστασή τους.....	18
2.8 Ενεργά και Ανενεργά συστατικά.....	18
2.9 Συνθετικά συστατικά καλλυντικών που έχουν ενοχοποιηθεί για τοξικότητα.....	19
3 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	22
ΦΥΣΙΚΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ	22
3.1 Η σημασία των βοτάνων στο πέρασμα των χρόνων.....	22
3.2 Τα βότανα χωρίζονται σε αρωματικά φυτά, σε φαρμακευτικά φυτά και σε αρτύματα και καρυκεύματα.....	24
3.3 Μερικά από τα σημαντικότερα βότανα που είναι γνωστά στην αισθητική για τη δράση, τη χρήση και την ιδιότητα τους	25
3.4 Βασικά υλικά για παρασκευή σπιτικών καλλυντικών	28
3.5 Δραστικές Ουσίες	37

4 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	41
ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	41
4.1 Ο κλάδος των φυσικών καλλυντικών στην Ελλάδα.....	41
4.2 Οι κυριότερες εταιρίες φυσικών καλλυντικών στην Ελλάδα.....	44
4.3 Στροφή των καταναλωτών στα φυσικά προϊόντα.....	44
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	49

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η φροντίδα και ο καλλωπισμός του ανθρώπου ανέκαθεν τον απασχολούσε από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Το ενδιαφέρον και η συνεχής αναζήτηση τα τελευταία χρόνια για το «καινούριο», τον οδήγησαν στη μαζική χρήση καλλυντικών που δεν έχουν ως βάση τους φυτικές και φυσικές πρώτες ύλες αλλά χημικές και πρόσθετες. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι παρατηρούνται παρενέργειες στην υγεία του ανθρώπου. Σε όλο τον κόσμο, από την αρχαιότητα μέχρι την σύγχρονη εποχή, διαφορετικές κουλτούρες έχουν ανακαλύψει πολλά κοινά σημεία όπως και ποικίλες χρήσεις για τα βότανα. Τα βότανα και οι ουσίες τους ως ξεχωριστά κομμάτια έχουν συμβάλλει καταλυτικά στην βελτίωση της ζωής των ανθρώπων καθώς χρησιμοποιούνται ευρέως από την παγκόσμια βιομηχανία των καλλυντικών, των φαρμάκων, των τροφίμων αλλά και των ποτών, με αποτέλεσμα όλο και περισσότερα φυτά να χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των προϊόντων τους. Έτσι, στην προσπάθειά τους οι άνθρωποι να ζήσουν πιο φυσικά, επιστρέφουν στη φύση.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται με σκοπό να παρουσιάσει σε ένα πρώτο στάδιο τη φυσιολογία του δέρματος παραθέτοντας ταυτόχρονα και μια ιστορική παρουσίαση της επιστήμης της κοσμητολογίας. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στον ορισμό των φυσικών καλλυντικών καθώς και των ιδιοτήτων και πλεονεκτημάτων τους. Ακολούθως παρατίθενται τα φυσικά συστατικά των καλλυντικών με βάση στα βότανα που χρησιμοποιούνται στην Αισθητική και κατόπιν γίνεται αναφορά στη σύγχρονη στροφή των καταναλωτών στη χρήση των φυσικών καλλυντικών.

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΟ ΔΕΡΜΑ

Το δέρμα μας είναι η ίδια μας η ψυχή, λένε πολλοί γιατροί. Υπερβολή, ίσως, που δεν απέχει όμως πολύ από την πραγματικότητα, αφού οι δερματικές παθήσεις έχουν συχνά ψυχολογικές επιπτώσεις, οπότε το δέρμα αποτελεί βασικό τμήμα του οργανισμού. Η κατάσταση της υγείας του εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως είναι οι ορμονικές εκκρίσεις, η διατροφή, ο τρόπος ζωής και περιποίησης, ψυχικοί και νευροφυτικοί παράγοντες, η καλή λειτουργία συστημάτων και οργάνων.

Το δέρμα αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης και έρευνας από διάφορες ειδικότητες, όπως δερματολόγους, αισθητικούς, ενδοκρινολόγους κλπ. Οι ευτυχισμένοι άνθρωποι έχουν καλό χρώμα και καθαρό δέρμα. Η ηρεμία και η ψυχική ισορροπία ευνοούν την καλή λειτουργία του νευρικού συστήματος, το οποίο με τη σειρά του επηρεάζει θετικά το δέρμα. Αντίθετα, η αγωνία, το άγχος, η στεναχώρια, βλάπτουν το δέρμα.

Τα καλλυντικά προϊόντα δεν μπορούν από μόνα τους να κάνουν θαύματα, χρειάζεται να δωθεί μεγάλη προσοχή, στο συκώτι, τα έντερα, στις αρτηρίες και τα νεύρα γιατί αυτά κυρίως τα όργανα είναι υπεύθυνα για την ποιότητα, την υγεία και την ομορφιά του δέρματος.

1.1 Ανατομία του δέρματος

Το δέρμα αποτελεί ένα όργανο που επιτελεί πολλαπλές φυσιολογικές λειτουργίες. Είναι το μεγαλύτερο σε όγκο και βάρος όργανο του σώματος, με επιφάνεια που φτάνει τα 1,8 τ.μ. στους άντρες και 1,6 τ.μ. στις γυναίκες. Το βάρος του αποτελεί το 5% περίπου του συνολικού

σωματικού βάρους. Η επιφάνεια του είναι μεγαλύτερη από την επιφάνεια του σώματος, σε μερικές περιοχές αναδιπλώνεται και παρουσιάζεται ανώμαλη καθώς παρατηρούνται σε αυτή, τρίχες, χνούδι, πόροι, δερματικές θηλές, πτυχές, δερματικές ακρολοφίες και γραμμές του Langer.

Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το πάχος και το χρώμα του δέρματος ποικίλει ανάλογα με το φύλο και την ηλικία του ανθρώπου, καθώς και με το σημείο που βρίσκεται. Είναι λεπτότερο στα παιδιά, στις γυναίκες και στους ηλικιωμένους και παχύτερο στους ενήλικες άντρες. Ανάλογα με το πάχος του διακρίνεται σε λεπτό και σε παχύ. Το λεπτό δέρμα παρουσιάζει τρίχες και σμηγματογόνους αδένες ενώ το παχύ δέρμα δεν παρουσιάζει τρίχες και σμηγματογόνους αδένες. Το παχύ δέρμα βρίσκεται στις παλάμες, τα πέλματα, ενώ στα βλέφαρα, τα αυτιά και την πόσθη είναι πολύ λεπτό. Το χρώμα του δέρματος οφείλεται στη φυσική χρωστική τη μελανίνη, στο πάχος της κερατίνης στιβάδας της επιδερμίδας και στην αιμάτωσή του. Όπως επίσης σημαντικό ρόλο παίζει το επάγγελμα και ο τρόπος διαβίωσης του ανθρώπου.

1.2 Επιδερμίδα – Χόριο και Υπόδερμα

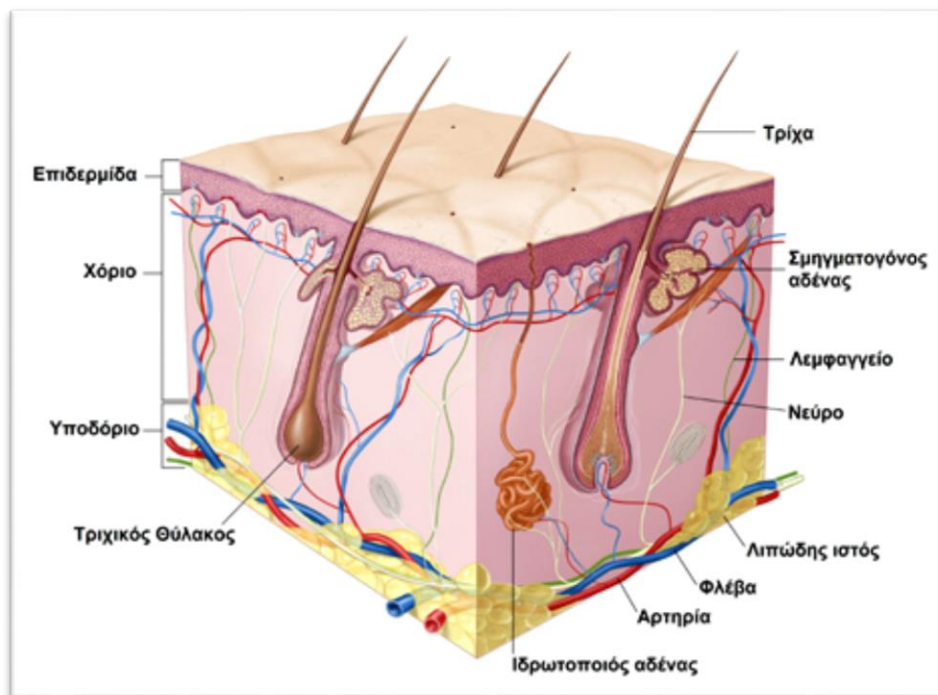
Το δέρμα αποτελείται από την επιδερμίδα, το χόριο ή κυρίως δέρμα και το υπόδερμα ή υποδερμίδα ή υποδόριο ιστό. Η επιδερμίδα, το χόριο και η υποδερμίδα έχουν διαφορετικά μορφολογικά χαρακτηριστικά.

Η **Επιδερμίδα** αποτελείται από τέσσερις στιβάδες, α) την κερατίνη στιβάδα, η οποία αποτελείται από πεπλατυσμένα κύτταρα κερατίνης. Από κερατίνη είναι δομημένα τα νύχια και οι τρίχες, β) την κοκκώδη στιβάδα, κάτω από την κερατίνη. Αποτελείται από επάλληλα στρώματα κυττάρων, πεπλατυσμένων και ρομβοειδών σε 2 ως 4 σειρές, γ) την ακανθωτή ή μαλιγιανή στιβάδα από πολλές σειρές πολυγωνικών κυττάρων και δ) από τη βασική ή μητρική στιβάδα, που αποτελείται από μία μοναδική σειρά κυττάρων το ένα δίπλα στο άλλο.

Ο ρόλος της τελευταίας αυτής στιβάδας είναι ιδιαίτερα σημαντικός επειδή πραγματοποιείται ανανέωση των κυττάρων σ' αυτήν. Τα κύτταρα της κερατίνης στιβάδας, λεπταίνουν σταδιακά και πέφτουν, δίνοντας τη θέση τους σε καινούρια κύτταρα. Από τα κύτταρα της μητρικής στιβάδας προέρχονται όλες οι στιβάδες που βρίσκονται από πάνω. Στη μητρική στιβάδα της επιδερμίδας βρίσκονται και τα μελανοκύτταρα, που παράγουν τη μελανίνη, τη χρωστική ουσία του δέρματος. Αυτή μεταφέρεται και εναποτίθεται στην ακανθωτή στιβάδα και προστατεύει τον οργανισμό από τις υπεριώδεις ακτίνες. Η αύξηση της μελανίνης προκαλεί το μαύρισμα το καλοκαίρι.

Εκτός από τις πιο πάνω στιβάδες, υπάρχει και η διαφανής ή διαυγής στιβάδα, που βρίσκεται μόνο στις παλάμες και τα πέλματα, όπου υπάρχει μεγάλη κερατινοποίηση. Το καθένα από τα στρώματα του δέρματος, επιτελεί δική του λειτουργία και προορισμό.

Το **χόριο** ή **κυρίως δέρμα** έχει πάχος από 0,4 ως 0,6 χιλιοστά. Αποτελείται από τη θηλώδη στιβάδα που εμφανίζει κωνοειδείς προεξοχές και τις θηλές, οι οποίες βρίσκονται πολύ κοντά μεταξύ τους. Οι θηλές καλύπτουν και προστατεύουν μικρά αγγεία (αγγειώδεις αγκύλες) και εξασφαλίζουν τη διατροφή των γειτονικών κυττάρων όπως επίσης προφυλάσσουν και τις νευρικές απολήξεις (σώματα του Βάγκνερ και Μάϊσνερ). Κάτω από τις θηλές υπάρχουν κύτταρα τα οποία είναι διασκορπισμένα μέσα στη θεμελιώδη ουσία.

Πιο κάτω υπάρχει η δικτυωτή στιβάδα, ελαστική και ανθεκτική η οποία αποτελείται από συνδετικές δεσμίδες με λείες μυϊκές και ελαστικές ίνες σαν δίχτυ. Στο κυρίως δέρμα οφείλεται η απαλότητα και η ελαστικότητα του δέρματος.

Το **υπόδερμα** βρίσκεται κάτω απ' το χόριο και αποτελείται από συνδετικό ιστό και λιπώδη κύτταρα που περικλείει ιδρωτοποιούς αδένες, μερικούς θυλάκους τριχών, αγγεία και νεύρα.

1.3 Αδένες του δέρματος

Οι αδένες του δέρματος μαζί με τις τρίχες και τα νύχια αποτελούν τα εξαρτήματα του δέρματος και διακρίνονται σε σμηγματογόνους αδένες και σε ιδρωτοποιούς αδένες.

Οι **σμηγματογόνοι αδένες** σχηματίζουν το σμήγμα, το οποίο περιέχει λιπαρά οξέα, χοληστερίνη και άλλες ουσίες και βρίσκονται σ' όλη την επιφάνεια του δέρματος εκτός από τις παλάμες και τα πέλματα. Οι περισσότεροι σμηγματογόνοι αδένες βρίσκονται στο τριχωτό της κεφαλής, στο μέτωπο, και το πηγούνι, στο πάνω μέρος του κορμού και της ράχης και στην περιγεννητική χώρα.

Οι **ιδρωτοποιοί αδένες** βρίσκονται σ' όλο το δέρμα εκτός από την παρυφή των χειλιών, το πέος και το εσωτερικό μέρος της ακροπόσθιας. Υπάρχουν 2.000.000 περίπου ιδρωτοποιοί αδένες στο σώμα. Οι περισσότεροι είναι συγκεντρωμένοι στις παλάμες των χεριών, στα πέλματα των ποδιών και στις μασχάλες, οι οποίοι ξεκινάνε από το υπόδερμα και καταλήγουν στην επιφάνεια του δέρματος με μήκος 1 χιλιοστό περίπου.

1.4 Αγγεία του δέρματος

Τα αγγεία του δέρματος διακρίνονται σε αρτηρίες, φλέβες και λεμφαγγεία. Το πολύπλοκο αυτό δίκτυο επεμβαίνει στις βασικές λειτουργίες του δέρματος, ρυθμίζει τις διατροφικές του ανάγκες, εξασφαλίζει τη ρύθμιση της θερμοκρασίας και της αρτηριακής πίεσης. Για την αιμάτωση του δέρματος σημαντικό ρόλο παίζουν τα τριχοειδή αγγεία που βρίσκονται στο χόριο και στο υπόδερμα.

1.5 Νεύρα του δέρματος

Τα νεύρα του δέρματος είναι πολλά στον αριθμό και παρουσιάζουν ποικιλία στην μορφή. Άλλα ανήκουν στο εγκεφαλονωτιαίο και άλλα στο συμπαθητικό σύστημα.

1.6 Τύποι δέρματος

Κανονικό δέρμα: είναι ο ιδανικός τύπος δέρματος. Το κανονικό δέρμα έχει ικανοποιητικό πάχος επιδερμίδας, φυσιολογική έκκριση σμήγματος, ικανοποιητική περιεκτικότητα σε νερό, ικανοποιητικό μέγεθος πόρων, καλή ελαστικότητα και pH 5,0-5,5.

Ξηρό δέρμα: καλείται το δέρμα που δείχνει λείο και όμορφο. Το ξηρό δέρμα έχει μικρό πάχος επιδερμίδας, ελάχιστη έκκριση σμήγματος, ελάχιστους πόρους, και μικρή ελαστικότητα. Εύκολα εμφανίζει: ερεθισμούς και ρυτίδες.

Λιπαρό δέρμα: χαρακτηρίζεται εκείνο το δέρμα που δίνει την αίσθηση του "βρόμικου δέρματος" αφού γυαλίζει. Είναι πολύ κοινός τύπος σε εφήβους και νεαρούς ενήλικες. Το δέρμα αυτό έχει μεγάλο πάχος επιδερμίδας, αυξημένη έκκριση σμήγματος, διεσταλμένους πόρους, προδιάθεση για φαγέσωρες και έχει πολύ καλή ελαστικότητα και pH 4,3-4,9.

Μικτό δέρμα: είναι το δέρμα που έχει τάση, α) η μεσαία του ζώνη να είναι λιπαρή π.χ. μέτωπο, μύτη και πηγούνι και οι άλλες του ζώνες να είναι κανονικές π.χ. περιοχή των ζυγωματικών ή β) η μεσαία του ζώνη (T) να είναι λιπαρή και οι άλλες του ζώνες (περιοχή ζυγωματικών) ξηρές.

Οι παραπάνω τύποι δέρματος μπορεί να τροποποιηθούν στη διάρκεια της ζωής μας και κάτω από ειδικές συνθήκες να παρουσιάζουν κάποια προβλήματα. Το πιο συχνό πρόβλημα είναι η ευαισθησία που μπορεί να παρουσιαστεί κυρίως εξαιτίας εξωτερικών επιδράσεων (κρύο, ζέστη) αλλά και εσωτερικών (άγχος, κόπωση). Έτσι, μπορεί να εμφανίσει ευρυαγγείες, μικρά εξανθήματα, φλόγωση δίνοντας την αίσθηση

κνησμού (τάση για αλλεργική αντίδραση). Ευαίσθητος, μπορεί να γίνει οποιοσδήποτε τύπος δέρματος αν ο οργανισμός επηρεαστεί από ψυχολογικά αίτια ή με την λήψη κάποιων φαρμάκων.

Λόγω των ποικίλων τύπων δέρματος και εξαιτίας της ευαισθησίας που ο κάθε τύπος μπορεί να παρουσιάσει, ο σύγχρονος καταναλωτής καλείται να επιμεληθεί το δέρμα του για να το προφυλάξει. Τα τελευταία χρόνια τα φυσικά καλλυντικά, προσφέρουν άμεσα αποτελέσματα χωρίς να επηρεάζεται η σύσταση και η ποιότητα του δέρματος. Η φύση ανέκαθεν υπήρξε τροφός και καταφύγιο. Από αυτήν αντλούσε ο άνθρωπος όλα όσα του ήταν απαραίτητα για την επιβίωση και την ποιοτική διαβίωσή του, αφού η φύση αποτελεί ανέκαθεν μια ανεξάντλητη πηγή ζωής. Παρόλα αυτά, στην ιστορική εξέλιξή του ο άνθρωπος απομακρύνθηκε από αυτήν και αναζήτησε λύση στα βιομηχανικά συνθετικά προϊόντα περιποίησης και φροντίδας του δέρματος. Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί στροφή προς τη χρήση των φυσικών καλλυντικών για την φροντίδα του δέρματός. Η σύσταση, η χρήση και οι ιδιότητες των οποίων θα αναλυθούν στη συνέχεια.

1.7 Λειτουργίες του δέρματος

Το δέρμα επιτελεί πολλές λειτουργίες. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι οι εξής

Προστασία: Η προστασία του σώματος που πραγματοποιείται με διάφορου τρόπους, π.χ. η μελανίνη προστατεύει το δέρμα από τη βλαπτική επίδραση των υπεριωδών ακτίνων ή υδρολιπιδική ταινία που βοηθάει να αναστέλλεται η ανάπτυξη των βακτηριδίων κλπ.

Θερμορύθμιση: Το δέρμα αποτελεί θερμορυθμιστικό όργανο, με αυξομείωση του εύρους των αγγείων, αλλά και με τις τρίχες και το υποδόριο λίπος που δρουν θερμομονωτικά.

Απορρόφηση: Η απορρόφηση, κυρίως λιποδιαλυτών ουσιών, συντελείται μέσω του δέρματος καθώς αυτό επιτρέπει την επιλεκτική διείσδυση τους.

Απέκκριση: Το δέρμα λειτουργεί ως απεκκριτικό όργανο καθώς η επιφάνεια του αποτελεί την περιοχή απέκκρισης των άχρηστων προϊόντων, που απομακρύνονται από τον οργανισμό μέσω των

εξωκρινών αδένων (ιδρώτας και σμήγμα, προϊόντα ανταλλαγής της ύλης)

Έκκριση: Το δέρμα λειτουργεί ως εκκριτικό όργανο, με την παραγωγή γάλακτος.

Αναπνοή: Το δέρμα λειτουργεί ως αναπνευστικό όργανο μέσω της διενέργειας της άδηλης αναπνοής.

Αισθητήριο όργανο: Το δέρμα διαθέτει ειδικούς υποδοχείς και ως εκ τούτου αποτελεί αισθητήριο όργανο αφής, πόνου, πίεσης, θερμοκρασίας, γαργαρισμού και κνησμού.

Σύνθεση βιταμίνης D: Το δέρμα με την επίδραση των υπεριωδών ακτίνων, συμμετέχει στη σύνθεση της αντιραχητικής βιταμίνης D, η οποία είναι απαραίτητη στο σχηματισμό και τη διατήρηση των οστών.

Σύνθεση και μεταβολισμός μορίων: Το δέρμα με την παρουσία ενζύμων, συνθέτει και μεταβολίζει ορμόνες, αποτελώντας ένα τεράστιο ενδοκρινή αδένια.

Παραγωγή αντισωμάτων: Το δέρμα συμμετέχει στην παραγωγή αντισωμάτων.

1.8 Κάποια όργανα και συστήματα του οργανισμού που συμβάλλουν στην υγεία και την ομορφιά του δέρματος

Η υπόφυση: Ο αδένας αυτός, βρίσκεται στη βάση του εγκεφάλου. Εκκρίνει ορμόνες, οι οποίες ρυθμίζουν όλους τους άλλους αδένες, κυρίως τα επινεφρίδια και τις ωοθήκες, που η καλή τους λειτουργία είναι προϋπόθεση για ωραίο, υγιές δέρμα.

Τα επινεφρίδια: Είναι οι αδένες, που βρίσκονται στο επάνω μέρος των νεφρών και παίζουν σημαντικό ρόλο στην ποιότητα και το χρωματισμό του δέρματος. Η υπολειτουργία ή υπερλειτουργία τους μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα σημαντικές επιδράσεις στο δέρμα και φυσικά και άλλες σοβαρές διαταραχές στον οργανισμό.

Οι ωοθήκες: Οι ορμόνες που εκκρίνουν οι ωοθήκες και που συντελούν στην φυσιολογία του δέρματος είναι, τα οιστρογόνα και την

προγεστερόνη. Όταν ανάμεσα σ' αυτές τις δύο ορμόνες δεν υπάρχει ισορροπία, το δέρμα χάνει την κανονική του λειτουργία και διαταράσσεται. Η κακή λειτουργία των ωοθηκών μπορεί, επίσης να προκαλέσει δερματικά ή και γυναικολογικά προβλήματα.

Το ήπαρ: Καθαρίζει το αίμα από τις τοξίνες του. Όταν δεν λειτουργεί καλά, ένα μέρος από τις τοξίνες του αίματος φτάνει στα τριχοειδή αγγεία και έπειτα στο δέρμα και διαπερνώντας τα τοιχώματα του καταλήγει στην επιδερμίδα.

Τα έντερα: Η χρόνια κακή λειτουργία των εντέρων έχει δυσάρεστες επιπτώσεις στην εμφάνιση του δέρματος. Η μη αποβολή των άχρηστων ουσιών, φράξιμο των πόρων του δέρματος και συντελεί πολλές φορές στη δημιουργία ή επιδείνωση δερματικών παθήσεων.

Το κυκλοφορικό σύστημα: Τα αγγεία, που διατρέχουν το δέρμα, εξασφαλίζουν την κυκλοφορία του αίματος. Τα ερυθρά αιμοσφαίρια δίνουν στο δέρμα το ρόδινο χρώμα τους. Όταν τα αγγεία χάνουν την ελαστικότητά τους, η κυκλοφορία του αίματος δεν γίνεται όπως πρέπει.

Το νευροφυτικό σύστημα: Παίζει πρωταρχικό ρόλο στη λειτουργία του δέρματος, των αδένων και αγγείων του. Η αποδιοργάνωση του νευροφυτικού συστήματος και γενικά η διαταραχή του, προκαλεί υπερβολική εφίδρωση, λιπαρότητα ή αντίθετα κάνει το δέρμα ξηρό και θαμπό με αποτέλεσμα την εμφάνιση ρυτίδων ή ανομοιοχρωμίας ή ακμής.

Το αναπνευστικό σύστημα: Το οξυγόνο είναι απαραίτητο για την υγεία και την ομορφιά του δέρματος. Παρόλο που το δέρμα αναπνέει από τους πόρους του και παίρνει εξωτερικά μια δόση οξυγόνου, παράλληλα, χρειάζεται το οξυγόνο που του προμηθεύει το αίμα. Όταν η δόση αυτή και η ποιότητα του οξυγόνου που μεταφέρεται με το αίμα δεν είναι αρκετή, τα κύτταρα δεν οξυγονώνονται στο επαρκές βαθμό και το δέρμα χάνει την ελαστικότητά, το χρώμα τη ζωντάνια και την καλή του εμφάνιση.

1.9 Παράγοντες που ευθύνονται για την κακή υγεία του δέρματος

Διατροφή: Πρόκειται ίσως για τον πιο σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την υγεία της επιδερμίδας. Είναι σημαντικό τόσο εξωτερικά

να προστατεύεται και να ενυδατώνεται όσο και εσωτερικά η επιδερμίδα. Μια καλή ισορροπημένη διατροφή που περιλαμβάνει φρούτα, λαχανικά, ασβέστιο και άφθονο νερό είναι πιο ευεργετική για το δέρμα απ'ότι κάποιο καλλυντικό προϊόν. Τα λάθη στη διατροφή έχουν δυσάρεστο αντίκτυπο στο δέρμα. Το οινόπνευμα που προκαλεί διαστολή τα αγγεία, τα μπαχαρικά που επίσης προκαλούν διαστολή στους ιστούς και τους τένοντες και γενικά οι διαιτητικές υπερβολές.

Φάρμακα: Καλό θα ήταν όποιος λαμβάνει φάρμακα να συμβουλευτεί το γιατρό του για τις τυχόν αλλαγές στο δέρμα οι οποίες μπορεί να προκύψουν. Τα αντισυλληπτικά χάπια ή άλλα ορμονικά σκευάσματα, καθώς και οποιοδήποτε άλλο φάρμακο, μπορεί να επηρεάσει την υγεία του δέρματος, προκαλώντας ξηρότητα, ερεθισμούς, εξανθήματα κλπ.

Περιβάλλον: Ο ήλιος και ο αέρας προκαλούν ξηρότητα και καταστρέφουν το κολλαγόνο του δέρματος. Ο κλιματισμός και τα εσωτερικά συστήματα θέρμανσης επίσης επηρεάζουν την υγεία του δέρματος, οπότε το δέρμα έχει ανάγκη πάντοτε από αντηλιακή προστασία και από καλή ενυδάτωση. Επίσης, με την παρατεταμένη ηλιοθεραπεία τα κύτταρα της επιδερμίδας χάνουν αρκετή ποσότητα νερού που περιέχουν με αποτέλεσμα, η αφυδάτωση να επιταχύνει την διαδικασία της καταστροφής των κυττάρων. Δηλαδή η κερατίνη στιβάδα πολλαπλασιάζεται σε πάχος και δημιουργούνται τα νεκρά κύτταρα. Όσο για τις επιπτώσεις του κρύου αέρα που προκαλεί αφυδάτωση στο δέρμα, αυτό συμβαίνει επειδή εγκλωβίζεται το σμήγμα μέσα στον πόρο λόγω της σκληρής μάζας που έχει δημιουργηθεί με αποτέλεσμα αυτό να παύει να προστατεύει το δέρμα. Το σμήγμα που υπάρχει μέσα στους σμηγματογόνους αδένες σε ρευστή κατάσταση, όταν κάνει πολύ κρύο, μετατρέπεται σε συμπαγή μάζα πριν φτάσει στην επιδερμίδα. Το σμήγμα λειτουργεί ευεργετικά για τα κύτταρα του δέρματος και για την γενική του εικόνα. Το πολύ κρύο και η μεγάλη ζέση τείνουν να προκαλέσουν συστολή και διαστολή στο δέρμα απότομα.

Σωματική δραστηριότητα: Η άσκηση είναι σημαντική για την υγεία γενικότερα. Ευνοεί την κυκλοφορία του αίματος και λειτουργεί ευεργετικά για το δέρμα του προσώπου. Επίσης είναι πολύ σημαντικός παράγοντάς και ο ύπνος σ' αυτό.

Κληρονομικότητα: Υγιές δέρμα και δερματικά προβλήματα, μπορούν να κληρονομηθούν μέσω των γονιδίων που παίρνει από τους γονείς του το άτομο. Για παράδειγμα η ακμή είναι ένα τέτοιο συχνό κληρονομικό φαινόμενο , η οποία μπορεί να αντιμετωπιστεί με την κατάλληλη περιποίηση και την παρέμβαση του ειδικού (ενδοκρινολόγου, δερματολόγου, αισθητικού).

Έλλειψη βιταμινών(A, B, C): Στη βιταμίνη A οφείλεται το υγιές χρώμα του δέρματος και η λεία επιδερμίδα. Υπάρχει σε μορφή προβιταμίνης (προβιταμίνη καροτίνη, η οποία μετατρέπεται σε βιταμίνη A από το συκώτι), στο μαϊντανό, στο κουνουπίδι, στο κόκκινο λάχανο, στο μαρούλι, στα μπιζέλια, στη τομάτα, στο καρότο, στο αυγό, στο γάλα κλπ. Η βιταμίνη B, ευνοεί την πέψη και εξισορροπεί το νευρικό σύστημα. Υπάρχει στο σπόρο του σιταριού και της βρώμης, στα μαρούλια και στη μαγιά της μύρας. Δερματολόγοι συνιστούν ένα κουταλάκι μαγιά της μύρας κάθε πρωί. Τέλος η βιταμίνη C καλυτερεύει την κυκλοφορία του αίματος και δυναμώνει τα τοιχώματα των αγγείων. Υπάρχει στο λεμόνι, στο πορτοκάλι, στο λάχανο, στο μήλο (είναι το πιο ωφέλιμο) και στα φραγκοστάφυλα.

Το κάπνισμα: Προκαλεί χαλάρωση στο δέρμα, χάνεται η ελαστικότητα του. Η νικοτίνη καταστρέφει τις ελαστικές ίνες που χαρίζουν στο δέρμα την ελαστικότητα και την απαλότητα του.

Ανισορροπία ορμονών: Ένα δέρμα που είναι σε κακή κατάσταση ή έχει ευρυαγγείες μπορεί να φανερώνει διαταραχή της ορμονικής ισορροπίας , η οποία μπορεί να εντοπιστεί εύκολα με εργαστηριακές και κλινικές εξετάσεις. Η αποκατάσταση της ορμονικής ή άλλης ισορροπίας (κυκλοφορικού συστήματος) βελτιώνει τη γενική κατάσταση του οργανισμού και του δέρματος.

Εκτός από τα πιο πάνω υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που είναι βλαβεροί για το δέρμα, για παράδειγμα τα διάφορα χημικά υγρά που όταν έρθουν σε επαφή με την υπεριώδη ακτινοβολία προκαλούν δερματικά προβλήματα (δυσχρωμίες), η νευρικότητα, το άγχος, η έλλειψη περιποίησης και φροντίδας του δέρματος.

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ

2.1 Ιστορικά στοιχεία κοσμητολογίας

Η φροντίδα και η επιμέλεια της εξωτερικής εμφάνισης και η σημασία της επίδρασης της στο περιβάλλον, αποτελεί μέλημα όλων των λαών κάθε εποχής, στην ιστορία της ανθρωπότητας. Η ανθρώπινη φιλαρέσκεια είναι εμφανής στις πρώτες οργανωμένες κοινωνίες του πρωτόγονου ανθρώπου όπως αποκαλύπτεται από τα σχετικά ευρήματα που έρχονται στο φως.

Η κοσμητολογία κάνει την εμφάνιση της ταυτόχρονα με την άνθηση των πρώτων πολιτισμών. Αρχαιολογικές ανασκαφές έχουν «αποδείξει» ότι ακόμα και στις προϊστορικές περιόδους, οι άνδρες και οι γυναίκες ενδιαφέρονται για τη βελτίωση της εμφάνισης τους. Το βάψιμο του δέρματος όμως ήταν συνήθεια που πέρα από την επιθυμία για διακόσμηση, κάλυπτε την ανάγκη να προφυλάσσονται οι πρόγονοί μας από τα φαρμακερά τσιμπήματα των εντόμων. Παράλληλα, τα διακοσμητικά στοιχεία μπορεί να μαρτυρούν ότι ανήκει κάποιος σε μια ορισμένη ομάδα (ηλικία, φυλή κ.λπ.). Τέλος, ίσως υπάρχει κάποιο άλλο κίνητρο, όπως η ανάγκη αλλαγής για να δείξουν ότι είναι «ξεχωριστοί», που έκανε τον άνθρωπο να μην ικανοποιείται ποτέ, όχι μόνο από το περιβάλλον του, αλλά και από το ίδιο το σώμα και το πρόσωπό του. Ο άνθρωπος πάντα φανέρωνε την επιθυμία του να αλλάζει, να εξωραϊζεί το πρόσωπο και το σώμα του.

Στην Αρχαία Αίγυπτο χρησιμοποιούσαν καλλυντικά για τη φροντίδα του σώματός τους, αλλά και σε θρησκευτικές τελετές ή στην προετοιμασία των νεκρών για την ταφή τους.

Οι Αρχαίοι Έλληνες έκαναν χρήση αρωμάτων και καλλυντικών, τα οποία χρησιμοποιούσαν σε θρησκευτικές τελετές, για τη φροντίδα του σώματος και για θεραπευτικούς σκοπούς.

Οι Ρωμαίοι, επίσης, υιοθέτησαν πολλές συνήθειες των Ελλήνων εφόσον χρησιμοποιούσαν κατά κόρον αρώματα και καλλυντικά. Οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν καλλυντικά για το πρόσωπο φτιαγμένα από γάλα και μέλι και ορισμένες φορές και από κρασί.

2.2 Τα καλλυντικά προϊόντα στην αρχαιότητα

Τα πρώτα αρχαιολογικά ευρήματα για την ύπαρξη καλλυντικών προϊόντων για τη φροντίδα του προσώπου βρέθηκαν στην Αίγυπτο και χρονολογούνται γύρω στο 3.500 π.Χ. Στην Αίγυπτο εκείνης της εποχής, υπήρχε συνταγή κρέμας για την αντιμετώπιση των ρυτίδων, ακόμα έτριβαν το δέρμα τους με λάδια και αρώματα. Τα αρωματικά έλαια μαλακώνουν την επιδερμίδα και την προστατεύουν από τον ήλιο. Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά παραδείγματα χρήσης των φυσικών καλλυντικών σε παλαιότερες ιστορικές περιόδους.

Η Κλεοπάτρα η τελευταία βασίλισσα της Αιγύπτου φημιζόταν για την αψεγάδιαστη επιδερμίδα της. Οι μαρτυρίες λένε ότι έκανε μπάνιο κάθε μέρα μέσα σε γάλα γαϊδούρας με μέλι. Οι σύγχρονες έρευνες έρχονται να επιβεβαιώσουν πως τα προϊόντα αυτά έχουν σημαντική θέση στην κοσμητολογία. Το γάλα (και όχι μόνο της γαϊδούρας) περιέχει γαλακτικό οξύ, που έχει ευεργετικές ιδιότητες για το δέρμα, καθώς και πλήθος ενζύμων, αμινοξέων και αντιοξειδωτικών, που ενυδατώνουν και τονώνουν την επιδερμίδα.

Το μέλι έχει αντιφλεγμονώδεις ιδιότητες και βοηθά στη γρήγορη επούλωση των πληγών. Περιέχει μέταλλα και ιχνοστοιχεία, ενώ παράλληλα είναι παχύρρευστο, έχει υγροσκοπική ιδιότητα και βοηθά να εισχωρήσει βαθύτερα στους πόρους. Άρα βελτιώνει την υφή της επιδερμίδας, βοηθά την ανανέωση των κυττάρων, ενισχύει την παραγωγή κολλαγόνου.

Και στην αρχαία Ελλάδα οι άνθρωποι φαίνεται να είχαν αναπτύξει πολλές συνταγές καλλυντικών χρησιμοποιώντας ως συστατικά άγρια φυτά, βότανα, κασικίσιο γάλα, φυτικά έλαια, ρινίσματα ξύλων όπως κυπαρισσιού και κέδρου.

Οι Ρωμαίοι, εκτός από τον λευκό μόλυβδο για τη λεύκανση του προσώπου τους, χρησιμοποιούσαν αντιρυτιδικές κρέμες με βάση το

ελαιόλαδο αλλά και μάσκες προσώπου με μείγμα από σύκο, μπανάνα, αλεύρι και ροδόνερο.

Οι Εβραίοι για την προστασία από τον ήλιο χρησιμοποιούσαν ελαιόλαδο, αμύγδαλα, κολοκύθια, καθώς και λιπαρά στοιχεία από ζώα ή ψάρια. Υπάρχουν επίσης γραπτές μαρτυρίες ότι είχαν εφεύρει διάφορες συνταγές για την φροντίδα του δέρματός τους.

Στο Βυζάντιο, για τον καθαρισμό του προσώπου χρησιμοποιούνταν διάφορα υλικά από τη φύση και δημιουργούσαν δικά τους καλλυντικά για την περιποίηση της επιδερμίδας τους. Τα πλέον συνήθη υλικά ήταν η κιμωλία, το λάδι τα φύκια και το μέλι. Για να τονωθεί το χρώμα και η λάμψη του δέρματος οι Βυζαντινές αλειφόταν με περιττώματα σαύρας. Την λεύκανση του προσώπου την έκαναν με το ψιμύθιο, ένας συνδυασμός ανθρακικού μόλυβδου και λευκής σκόνης.

Κατά την περίοδο του Μεσαίωνα, η χρήση των καλλυντικών είχε περιοριστεί κυρίως στην αριστοκρατία. Μετά το τέλος, όμως, των Σταυροφοριών, οι ευρωπαίοι άρχισαν να χρησιμοποιούν υλικά και συνταγές καλλυντικών προερχόμενες από τις ανατολικές χώρες.

Μεταξύ 16^{ου} και 19^{ου} αιώνα, στην Ευρώπη, η εύθραυστη και χλωμή εμφάνιση της γυναικείας επιδερμίδας αποτελούσε ιδανικό χαρακτηριστικό της εποχής. Για να πετύχουν το χρώμα αυτό οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν διάφορες τεχνικές όπως «πλύσιμο» του προσώπου με τα ούρα τους, ροδόνερο αναμεμιγμένο με κρασί, αφέψημα φλούδας λεμονιού αναμεμιγμένο με νερό βρασμένων φασολιών και τέλος λευκό μόλυβδο.

Διαπιστώνεται ότι ανέκαθεν ο άνθρωπος όλων των κοινωνικών τάξεων στρεφόταν στη φύση αναζητώντας λύσεις για τον καλλωπισμό και την ευεξία του.

Στον 20^ο αιώνα η εξέλιξη της βιομηχανίας και της τεχνολογίας είναι αλματώδης, γεγονός που οδήγησε στη βελτίωση της σύστασης και της ποιότητας των καλλυντικών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο ιατρικός έλεγχος που διενεργείται από το 1908 στα προϊόντα αυτά σε όλα τα κράτη της Ευρώπης. Επίσης, γεγονός είναι ο περιορισμός της χρήσης τοξικών ουσιών στο πλαίσιο της παρασκευής τους. Παράλληλα, προήχθησαν η κοσμητολογία και αισθητική και οργανώθηκαν σε επιστήμη βασισμένη σε έναν κώδικα δεοντολογίας.

Αρνητικό όμως παραμένει το γεγονός ότι η αλματώδης αυτή ανάπτυξη και η αυξημένη διάδοση των προϊόντων αυτών οδήγησε στη χρήση ζωικών εκχυλισμάτων κατά την παρασκευή τους με αποτέλεσμα τη διενέργεια πειραμάτων σε ζώα για να διαπιστωθεί η ασφάλειά τους. Η πρακτική αυτή αποτελεί μέχρι σήμερα αιτία συγκρούσεων και διαφωνιών ανάμεσα στους ειδήμονες της κοσμητολογίας, της βιομηχανίας των καλλυντικών αλλά και όσων υπερασπίζονται τα δικαιώματα των ζώων.

2.3 Τι είναι τα καλλυντικά

Ο ορισμός του καλλυντικού αναφέρεται για πρώτη φορά στο Άρθρο 1 της οδηγίας ΟΔ 76/768/ΕΟΚ:

Ως «καλλυντικό» ορίζεται κάθε ουσία ή παρασκεύασμα που προορίζεται να έλθει σε επαφή με διάφορα εξωτερικά μέρη του ανθρώπινου σώματος (επιδερμίδα, τριχωτά μέρη του σώματος, και της κεφαλής, νύχια, χείλη, και εξωτερικά γεννητικά όργανα) ή με τα δόντια και το βλεννογόνο της στοματικής κοιλότητας, με σκοπό τον καθαρισμό αυτών των σημείων, τον αρωματισμό τους, την αλλαγή της εμφάνισης τους, τη διόρθωση των σωματικών ουλών, την προστασία ή τη διατήρηση τους σε καλή κατάσταση, χωρίς να προκαλείται βλάβη στην ανθρώπινη υγεία, εφόσον αυτό χρησιμοποιείται υπό φυσιολογικές συνθήκες.

2.4 Ορισμός φυσικών προϊόντων

Φυσικό προϊόν καλείται μία χημική ένωση ή μία ουσία η οποία παράγεται από έναν ζωντανό οργανισμό, ο οποίος βρίσκεται στη φύση και έχει συνήθως μια φαρμακευτική ή βιολογική δραστηριότητα που δίνει τη δυνατότητα να ανακαλυφθούν και να παραχθούν νέα φάρμακα. Παράλληλα, ως φυσικά καλλυντικά ορίζονται τα προϊόντα των οποίων τα συστατικά και κυρίως οι δραστικοί παράγοντες έχουν φυσική προέλευση. Τα φυσικά καλλυντικά μπορεί να έχουν φυτικά, ζωικά, θαλάσσιας ή ορυκτής προέλευσης συστατικά με τη λιγότερη και πιο ασφαλή, δυνατή επεξεργασία.

Σύμφωνα με τους Dayan και Kromidas (2011), η σύσταση των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά ως «φυσικά προϊόντα» θα πρέπει σε ένα ποσοστό 95% να αποτελείται από φυσικά συστατικά. Επιπλέον, τα συνθετικά συστατικά που πιθανόν να περιέχουν θα πρέπει να είναι φιλικά προς το περιβάλλον, καθώς επίσης και να πληρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές. Από τη φύση μπορούν να αντληθούν ποικίλα συστατικά έτσι ώστε να παραχθούν όλων των ειδών τα καλλυντικά, με απαραίτητη πάντοτε προϋπόθεση την υπευθυνότητα κατά την παραγωγή και την σύνθεσή τους.

Είναι γεγονός ότι οι πρώτες ύλες των φυσικών ή αλλιώς βιολογικών καλλυντικών προέρχονται από φυσικά συστατικά και από αιθέρια έλαια αντλούμενα από πιστοποιημένες βιολογικές καλλιέργειες. Προκειμένου το φυσικό προϊόν να έχει ευχάριστη οσμή προστίθενται αρώματα από συνθέσεις αγνών ελαίων. Οι γαλακτωματοποιητές, όπως η φυτική γλυκερίνη και τα φυσικά λιπαρά οξέα, όπως επίσης και τα μίγματα των αιθέριων ελαίων είναι συμβατά με το ανθρώπινο δέρμα.

Καταλήγοντας, όπως αναφέρεται ευρέως «Τα "φυσικά καλλυντικά" είναι ένα σύνθετο και συναισθηματικό θέμα. Η κριτική της κατανάλωσης, οι ψυχικές τάσεις, όπως οι αλληλεπιδράσεις του σώματος και της ψυχής, οι φυσικές θεραπευτικές ιδιότητες καθώς και οι στρατηγικές μάρκετινγκ παίζουν σημαντικό ρόλο. Πολλά καλλυντικά μπορούν να βρεθούν στην ευρωπαϊκή αγορά, τα οποία αναφέρονται ως φυσικά καλλυντικά παρόλο που μπορούν να περιέχουν πολλά συστατικά τα οποία δεν είναι φυσικά. Η χρήση του όρου "φυσικά καλλυντικά" καθώς και οι κατευθυντήριες γραμμές για την παραγωγή, την εμπορία και την επισήμανση διαφέρουν από χώρα σε χώρα.

2.5 Τα πλεονεκτήματα των φυτικών καλλυντικών

Είναι δοκιμασμένα: Τα συστατικά που περιέχουν τα φυσικά προϊόντα είναι πιο συμβατά με την επιδερμίδα του ανθρώπινου δέρματος, υποστηρίζουν τις φυσικές λειτουργίες του και του προσφέρουν μια πιο ήπια και ολοκληρωμένη φροντίδα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι λιγότερο δραστικά.

Είναι ακίνδυνα: Τα φυσικά συστατικά είναι φιλικά στον οργανισμό σε αντίθεση με τα χημικά παρ' όλο που είναι πιο ευεργετικά στιγμιαία, μακροπρόθεσμα, όμως, είναι επιβλαβή για τον οργανισμό και το δέρμα. Μεγάλη σημασία, λοιπόν, πρέπει να δίνεται στον τρόπο παρασκευής

των προϊόντων και στις επιπτώσεις που μπορεί να προκαλέσουν στο μέλλον.

Δεν επιβαρύνουν τον οργανισμό μας: Το σημαντικότερο όφελος στη χρήση προϊόντων φυσικής προέλευσης είναι η ηθική ικανοποίηση του ανθρώπου που σέβεται την οικονομία της φύσης αλλά και παράλληλα δεν επιθυμεί να επιβαρύνει τον οργανισμό του με αμφιλεγόμενες ουσίες.

Είναι πιο αποτελεσματικά: Η χρήση του χημικού καλλυντικού προϊόντος δεν είναι φιλική για το δέρμα καθώς ο ανθρώπινο οργανισμός αναπτύσσει αμυντικούς μηχανισμούς, που αποβάλλουν τις σύνθετες ουσίες που έρχονται σε επαφή με αυτό. Έτσι δεν επιτρέπει τη βαθιά διείσδυση των δραστικών συστατικών του χημικού προϊόντος.

2.6 Προϋποθέσεις ακαταλληλότητας φυσικών καλλυντικών

Για να χαρακτηριστεί ένα προϊόν ως φυσικό, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να ικανοποιούνται οι εξής όροι:

- Να βεβαιώνεται ότι το προϊόν έχει βιολογική πιστοποίηση ανεξάρτητου οργανισμού διεθνούς κύρους (π.χ. ECOCERT).
- Να αναγράφονται επάνω στο προϊόν τα συστατικά του καθώς και η εταιρεία παραγωγής του.
- Η εταιρεία παρασκευής να ακολουθεί “πράσινη” πολιτική.
- Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την συσκευασία του να είναι ανακυκλώσιμα.
- Να μη γίνονται πειράματα σε ζώα.
- Να μη γίνεται κατάχρηση του τοπικού πλούτου για την εξοικονόμηση των πρώτων υλών.

2.7 Κατηγορίες φυσικών καλλυντικών με βάση τη σύστασή τους

Φυσικά καλλυντικά: Στην πραγματικότητα δεν είναι δυνατόν να παρασκευαστεί κάποιο προϊόν 100% φυσικό, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις όπως τα φυσικά λάδια σώματος που αποτελούνται από συστατικά 100% φυσικής προέλευσης.

Φυσικής προέλευσης καλλυντικά: Στην κατηγορία αυτή ανήκουν σχεδόν όλα τα φυσικά καλλυντικά. Τα ενεργά συστατικά τους αποτελούνται από φυσικές ουσίες, στα έκδοχα τους όμως μπορεί να περιέχονται και ποσότητες συνθετικών ουσιών. Ανάλογα με το ποιος φορέας τα πιστοποιεί, καθορίζεται και το ποσοστό των φυτικών ουσιών τους το οποίο κυμαίνεται συνήθως από 10%-90% δεν φτάνει όμως το 100%.

Χημικά ή συνθετικής προέλευσης καλλυντικά: Είναι αυτά που περιέχουν πληθώρα συστατικών όπως φυσικά, ζωικά, ιχθυέλαια, ορυκτά κ.α. Τα καλλυντικά αυτά περιέχουν τα περισσότερα μείγματα συστατικών, τα οποία τον τελευταίο καιρό έχουν ενοχοποιηθεί για πλήθος αρνητικών επιδράσεων για την ανθρώπινη υγεία.

2.8 Ενεργά και Ανενεργά συστατικά

Τα καλλυντικά διακρίνονται σε δυο κατηγορίες: Τα ΕΝΕΡΓΑ και τα ΑΝΕΝΕΡΓΑ.

Ενεργά συστατικά: είναι αυτά που αποδίδουν στο καλλυντικό την κύρια δράση του και επιδρούν θετικά στην επιδερμίδα. Απορροφούνται εύκολα από την επιδερμίδα και δεν προκαλούν παρενέργειες.

Ανενεργά συστατικά: (έκδοχα) δηλαδή βοηθητικές ουσίες χωρίς δράση, που σκοπό έχουν να βοηθούν τη σταθερότητα και την υφή των προϊόντων. Τα ανενεργά συστατικά όχι μόνο δεν ωφελούν την επιδερμίδα αλλά τη βλάπτουν σοβαρά. Επιπλέον, το δέρμα αναπτύσσει αμυντικούς μηχανισμούς αποβολής των συνθετικών ουσιών με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η διείσδυση των ενεργών συστατικών του καλλυντικού και να καθίσταται αυτό αναποτελεσματικό. Αντίθετα, τα φυσικά καλλυντικά τα οποία δεν περιέχουν ανενεργά συστατικά απορροφούνται σε βάθος από το δέρμα.

Γαλακτωματοποιητές: Είναι οι ουσίες που δίνουν τη γαλακτώδη σύσταση στο μείγμα του καλλυντικού.

Συντηρητικά: Είναι οι ουσίες που διατηρούν το παρασκεύασμα σταθερό και ελεύθερο μικροβίων.

Αρώματα και τα τεχνητά χρώματα: Προσδίδουν ευχάριστο άρωμα και χρώμα στο σκεύασμα.

Πρόσθετα συστατικά: π.χ. αντιηλιακά φίλτρα, κηροί κ.α. τα οποία αποτελούν ουσίες που δεν επιτρέπουν το διαχωρισμό των διαφόρων φάσεων των συστατικών του σκευάσματος.

2.9 Συνθετικά συστατικά καλλυντικών που έχουν ενοχοποιηθεί για τοξικότητα

Aluminium Allantoinate, Aluminum Carbonate, Aluminium Chloride-Συνθέσεις αλουμινίου: Ένα πολύ κοινό συστατικό που χρησιμοποιείται σε αποσμητικά και αντιδρωτικά. Οι συνθέσεις αλουμινίου μπορούν κυριολεκτικά να σταματήσουν την φυσική διαδικασία εφίδρωσης του σώματος. Μπορούν να συρρικνώσουν τους ιδρωτοποιούς αδένες και να μπλοκάρουν τους πόρους.

Ammonium Hydroxide Compounds - Συνθέσεις αμμωνίας: Πολλές συνθέσεις αμμωνίας χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά. Είναι τοξικές και προκαλούν αλλεργικές αντιδράσεις.

BHT: Butylated Hydroxytoluene - Βουτίλιο Υδροτολονόλιο: Είναι συνθετικό συστατικό (από πετρέλαιο). Περιέχεται σε υδατικές κρέμες, ορούς ενυδάτωσης και γενικά στα καλλυντικά σαν αντιοξειδωτικό. Είναι εξαιρετικά φωτοευαίσθητο και προκαλεί μεγάλους ερεθισμούς με την έκθεση στον ήλιο.

Diethanolamine (DEA) - Διαιθανολαμίνη: Συχνά χρησιμοποιείται στα καλλυντικά σαν εξισορροπιστής του pH. Επίσης χρησιμοποιείται σε πολλά λιπαρά οξέα και σαν βάση στα γαλακτώματα. Το συστατικό αυτό προκαλεί αλλεργικές αντιδράσεις, ερεθισμούς στα μάτια και στο δέρμα. Τοξικό αν χρησιμοποιείται για μεγάλη χρονική περίοδο.

Formaldehyde - Φορμόλη - Φορμαλδεΰδη: Χρησιμοποιείται σε βερνίκια και σκληρυντικό νυχιών, σαπούνια, σαμπουάν και παρασκευάσματα για την περιποίηση των μαλλιών. Είναι ένα οικονομικό και αποτελεσματικό

συντηρητικό, που συχνά χρησιμοποιείται στα καλλυντικά ως απολυμαντικό, μυκητοκτόνο. Συνήθως παράγωγά του χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά γιατί το ίδιο μυρίζει πολύ έντονα. Προκαλεί αλλεργικές αντιδράσεις, πιθανό καρκινογόνο, σίγουρα τοξικό.

Imidazolidinyl Urea και Diazolidinyl Urea - Ιμιδαζολινική Ουρία: Αυτά είναι τα πιο συχνά χρησιμοποιημένα συντηρητικά μετά τα Parabens. Σύμφωνα με την Αμερικάνικη Ακαδημία δερματολογίας προκαλούν δερματίτιδα, ενώ σε θερμοκρασίες πάνω από 10ο C ελευθερώνουν φορμόλη (ταριχευτικό υγρό που χρησιμοποιείται στα πτώματα). Αυτά τα χημικά είναι τοξικά.

Mineral Oil - Μεταλλικό Έλαιο: Σε κρέμες χειλιών, ματιών, χεριών, σώματος, υδατικές κρέμες, μείκ-απ, προϊόντα μαλλιών κλπ. Καλύπτει το δέρμα με ένα λεπτό (σαν μεμβράνη) στρώμα (κυριολεκτικά), εμποδίζοντας την ικανότητά του να αναπνέει, να αποβάλλει τις τοξικές ουσίες, να ενυδατώνεται και να δημιουργεί νέα υγιή κύτταρα. Συχνές αντιδράσεις είναι μαύρα στίγματα, σπιθουράκια, αφυδάτωση, φωτοευαισθησία (υπερευαισθησία στον ήλιο – πανάδες), πρόωρη γήρανση του δέρματος. Αλλεργικές διαταραχές. διαταραχές στο αμυντικό σύστημα κ.α.

Methyl - Propyl, Butyl, Ethyl Paraben – Παραβένες: Χρησιμοποιούνται για την αναστολή μικροβίων και για να αυξήσουν τη διάρκεια ζωής ενός προϊόντος. Αν και είναι γνωστό ότι είναι πολύ τοξικά χρησιμοποιούνται ευρύτατα. Έχουν προκαλέσει αλλεργίες και δερματίτιδες.

Petrolatum - Πετρελαιώδες - Μεταλλικό Έλαιο: Προκαλεί φωτοευαισθησία (κάνει τον ήλιο πιο επικίνδυνο στο δέρμα), έχει την τάση να εμποδίζει την λειτουργία του φυσικού μηχανισμού του σώματος και οδηγεί στην αφυδάτωση και ξεφλούδισμα του δέρματος. Χρησιμοποιείται από τις βιομηχανίες καλλυντικών γιατί είναι πολύ φτηνό συστατικό. Παρόμοια συμπτώματα με το Mineral Oil.

Propylene Glycol – Προπυλενογλυκόλη: Συστατικό που χρησιμοποιείται ευρέως σε όλα τα καλλυντικά προϊόντα από προϊόντα για μωρά μέχρι και κρέμες ημέρας, πούδρες, μάσκαρα κ.α. Είναι υδατικός και διαλυτικός παράγοντας. Κατατάσσεται στους υγροσκοπικούς παράγοντες, όπως άλλωστε και η γλυκερίνη, αλλά χρησιμοποιείται αντί για αυτήν επειδή είναι φθηνότερη. Μια σύνθετη πετροχημική ανάμιξη

που χρησιμοποιείται σαν υγραντικό. Είναι γνωστό ότι μπορεί να προκαλέσει αλλεργικές και τοξικές αντιδράσεις. Είναι πρωταρχικό ερεθιστικό του δέρματος ακόμα και σε πολύ μικρό ποσοστό συμπύκνωσης. Η λειτουργία του είναι να απορροφά την υγρασία από τα κατώτερα στρώματα της επιδερμίδας για να τη φέρνει στην επιφάνεια της.

Stearalkonium Chloride - Στερεατικό Χλωρίδιο: Ένα χημικό που χρησιμοποιείται σε μαλακτικά μαλλιών και κρέμες προσώπου. δημιουργήθηκε αρχικά από την βιομηχανία για μαλακτικό ρούχων. Είναι πολύ πιο φθηνό από φυτικά εκχυλίσματα που πραγματικά βοηθάνε τα μαλλιά και το δέρμα. Είναι τοξικό.

Sodium Hydroxide - Καυστικό Νάτριο: Περιέχεται σε πούδρες, σαπούνια, σαμπουάν, προϊόντα που ισιώνουν τα μαλλιά, αφρούς ξυρίσματος, υδατικές κρέμες κλπ. Απορροφάει νερό γρήγορα. Χρησιμοποιείται για τον καθαρισμό αποχετεύσεων. Η χρήση του για τον καθαρισμό αποχετεύσεων σε συμπύκνωση πάνω από 10% έχει απαγορευτεί στην Αμερική. Προκαλεί δερματίτιδα, ενώ η εισαγωγή του στο σώμα προκαλεί εμετό, σωματική εξάντληση και κατάρρευση του σώματος.

Sodium Lauryl Sulphate - Sodium Laureth Sulphate: Μπορεί να είναι συνθετικής (από πετρέλαιο) ή φυτικής προέλευσης (από καρύδα) ανάλογα με τη φιλοσοφία της εταιρίας. Χρησιμοποιείται στα σαμπουάν και άλλα καλλυντικά σαν καθαριστικό. Το χημικό προκαλεί ερεθισμούς στα μάτια, εξανθήματα και φαγούρες στο δέρμα, τριχόπτωση, πιτυρίδα και αλλεργικές αντιδράσεις.

Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί πως πολλές φορές, κάποιο προϊόν φυσικής προέλευσης το οποίο περιέχει πολλά φυσικά συστατικά, τυχάνει να έχει και 2-3 αρκετά δραστικά ως προς την εμφάνιση παρενεργειών, όπως επίσης και ότι υπάρχουν χημικά προϊόντα τα οποία τυχάνει να μην έχουν κάποιο από τα πιο πάνω συστατικά με συνέπεια να είναι περισσότερο αβλαβή από προϊόντα φυτικής προέλευσης που περιέχουν κάποιο από αυτά.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΦΥΣΙΚΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ

Το μυστικό της ομορφιάς και της υγείας βρίσκεται στη φύση και συγκεκριμένα στα βότανα που γεννιούνται από αυτή. Σε αυτό το κεφάλαιο συμπεριλαμβάνονται μερικά από τα πιο γνωστά και ωφέλιμα βότανα μαζί με πληροφορίες σχετικά με τα ενεργά συστατικά, τις δράσεις και τις ιδιότητες του κάθε βοτάνου.

3.1 Η σημασία των βοτάνων στο πέρασμα των χρόνων

Η σημασία των βοτάνων, είναι αξιοσημείωτη στη ζωή του ανθρώπου. Η χρήση τους είναι μεγάλη και γνωστή στον τομέα της φαρμακευτικής, μαγειρικής, αισθητικής, αλλά έχουν και άλλες πολλές χρήσεις. Σχεδόν όλα τα φάρμακα, σαμπουάν, κρέμες και άλλα καλλωπιστικά προϊόντα περιέχουν στοιχεία βοτάνων ή συνδυασμούς τους, άλλωστε η βοτανολογία είναι η βάση της φαρμακευτικής.

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, φαίνεται πως οι άνθρωποι που θέλουν να ζουν με ποιότητα τη ζωή τους, εκτιμούν τις γνώσεις που έχουμε διαθέσιμες και τις εξελίσσουν, ψάχνοντας τρόπους να το πετύχουν. Κι έτσι απ' τους αρχαίους πολιτισμούς, που είχαν ανακαλύψει τις αρωματικές ιδιότητες των βοτάνων, (χρησιμοποιώντας τα ως αρωματικά χώρου, λυχνάρια με αρωματισμένο λάδι, αρώματα, καλλυντικά, ποτ πουρί και άλλα) ως σήμερα που οι ειδικοί θεραπευτές δίδαξαν την αρωματοθεραπεία με τη χρήση αιθέριων ελαίων (πτητικές ουσίες που απομονώνονται από ένα αρωματικό φυτό), για θεραπευτική, αναζωογονητική ή διεγερτική χρήση, αναλόγως με την επιλογή του φυτού και γενικότερα τα βότανα συμβάλλουν ευεργετικά στη ζωή των ανθρώπων σε πολλούς τομείς για τους ποιο πάνω λόγους που αναφέρθηκαν και όχι μόνο.

Βότανο μπορεί να ονομάζεται κάθε φυτό που χρησιμοποιείται στην ιατρική ή ως συστατικό τροφής ή ποτού, χάρη στις συντηρητικές και ενισχυτικές της γεύσης ιδιότητές του ή για σχετικές με την υγεία αρετές του ή για την αρωματική, καλλυντική ή καθαριστική του δράση σε οποιοδήποτε άλλο προϊόν. Ένας τέτοιος ορισμός περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία φυτών με πολλαπλές χρήσεις.

Τα αρωματικά φυτά και τα βότανα είχαν μια ιδιαίτερη θέση στους ανθρώπους όλων των λαών και όλων των εποχών. Τα βότανα πρόσφεραν τροφή, οξυγόνο, άρωμα, ομορφιά και γενικότερα υγεία. Στην Ελλάδα υπήρχαν περιοχές που είχε αναπτυχθεί η βοτανοσυλλογή για θεραπευτικούς σκοπούς. Τέτοιοι ήταν, τα βουνά της Πίνδου, η Κρήτη, ο Ταΰγετος, το Άγιο Όρος και άλλα μέρη. Η συλλογή των βοτάνων απαιτούσε μυστικότητα και προσοχή για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά τους. Ακόμη κι ο πρωτόγονος άνθρωπος είχε ανακαλύψει ότι πολλά φυτά-βότανα βοηθούσαν τους ανθρώπους να ξεπεράσουν δύσκολες αρρώστιες.

Στα αρχαία χρόνια πίστευαν πως ο Προμηθέας ήταν εκείνος που δίδαξε τους ανθρώπους πώς να χρησιμοποιούν τα βότανα για θεραπευτικούς σκοπούς. Όμως ο βαθύτερος γνώστης των βοτάνων ήταν ο κένταυρος Χείρων. Επίσης έχουν βρεθεί πίνακες που αναφέρονται σε βότανα στα ανάκτορα της Κνωσού, της Πύλου, των Μυκηνών. Αποτελούσαν πρώτη ύλη στη βιοτεχνική παραγωγή, στην ιατρική, στην αρωματοποιία, τη βαφική και στην κουζίνα. Τα βότανα προσφέρονταν σε θεούς ή σε νεκρούς.

Αναφορές για βότανα υπάρχουν ακόμη σε αιγυπτιακούς παπύρους, που τα χρησιμοποιούσαν για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες εδώ και 4.000 χρόνια. Επίσης οι Κινέζοι, οι Ινδοί, οι Βαβυλώνιοι και οι Σουμέριοι εκτιμούσαν τη θεραπευτική τους αξία.

Πολλοί είναι και οι μύθοι που αναφέρονται για τη χρήση των βοτάνων που χρησιμοποιούντουσαν σε περιόδους πολέμου για την περιποίηση των πληγών των μαχητών. Για παράδειγμα, ένας μύθος αναφέρει πως η Αφροδίτη πήγε στην Κρήτη για να κόψει δίκταμο για να γιατρέψει το λαβωμένο Αινεία.

Αν οι άνθρωποι ζούσαν σωστά και τρεφόντουσαν σωστά, τότε δεν θα υπήρχε η ιατρική, επειδή δεν θα υπήρχαν αρρώστιες αναφέρει ο πατέρας της ιατρικής ο Ιπποκράτης, ο οποίος κατέγραψε περίπου 400

είδη βοτάνων που η χρήση τους ήταν γνωστή κατά τον 5^ο αιώνα π.χ. και αναφέρθηκε στις θεραπευτικές τους ιδιότητες. Για τις θεραπευτικές ιδιότητες των βοτάνων αναφέρθηκε και ο Θεόφραστος στο έργο του "Περί φυτών ιστορίας", που ακολουθώντας τον Μέγα Αλέξανδρο κατέγραψε σημαντικό αριθμό φυτών σε χώρες γύρω από την ανατολική Μεσόγειο. Όπως επίσης και ο Διοσκουρίδης, κυριότερος εκπρόσωπος της βοτανολογίας, αναφέρει στο έργο του "Περί ιατρικής" 500 είδη φυτών, από τα οποία 40 είναι γνωστά και σήμερα.

Στη βυζαντινή εποχή σε συγγράμματα αναφέρονται πολλά απ' τα σημερινά βότανα, όπως η μολόχα, ο κόλιανδρος, το κάρδαμο και άλλα. Ακόμη, γεγονός που φανερώνει την καθημερινή χρήση τους, ήταν η εμφάνιση της Αγίας Αναστασίας, που εικονίζεται συχνά σε βιβλία με μπουκαλάκια φαρμάκων και βοτάνων στο χέρι. Η μεγάλη ακμή της βοτανολογίας όμως, σημειώθηκε το Μεσαίωνα. Σημαντική ήταν και η συμβολή του βοτανολόγου-ιατρού Παράκελσου που πρέσβευε τη χρήση του μεγάλου φαρμακείου της φύσης.

Η χρήση των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών συνεχίστηκε από τότε για να φτάσει στην σημερινή εποχή, που η επιστήμη προσπαθεί να χρησιμοποιήσει και άλλα φυτά τόσο στην παρασκευή φαρμάκων όσο και στην παρασκευή καλλυντικών και τροφίμων.

3.2 Τα βότανα χωρίζονται σε αρωματικά φυτά, σε φαρμακευτικά φυτά και σε αρτύματα και καρκεύματα.

- Αρωματικά φυτά: Λέγονται τα φυτά εκείνα που αναδίδουν οσμή, άρωμα και οφείλεται στα αιθέρια έλαια που παράγουν. Τα αρωματικά φυτά είναι και αυτά φαρμακευτικά φυτά, η θεραπευτική δράση των οποίων οφείλεται στο άρωμα δηλαδή στα αιθέρια έλαια που περιέχουν (ευκάλυπτος, θυμάρι, κανέλα, λεβάντα κ.α.). Τα ίδια όμως φυτά περιέχουν ίσως και άλλες ουσίες θεραπευτικές, οπότε αν χρησιμοποιηθεί ολόκληρο το φυτό εκμεταλλευόμαστε το σύνολο των θεραπευτικών ουσιών, αν όμως, γίνει παραλαβή του αιθέριου ελαίου και χρησιμοποιηθεί μόνο αυτό, τότε πράγματι γίνεται λόγος για αρωματικό φυτό.
- Φαρμακευτικά φυτά: Λέγεται κάθε φυτό που περιέχει δραστικά στοιχεία ικανά να προλάβουν, να ανακουφίσουν ή να θεραπεύσουν ασθένειες (αλόη, καλέντουλα, χαμομήλι κ.α.). Το

τμήμα του φαρμακευτικού φυτού που εμπεριέχει τις δραστικές ουσίες ικανές να επηρεάσουν την υγιεινή κατάσταση του ανθρώπου ονομάζεται δρόγη. Στην κοσμετολογία οι δρόγες χρησιμοποιούνται υπό μορφή κόνεων (μικροσφαιρίδια) και εκχυλισμάτων. Μερικά φυτά περιέχουν σειρά ολόκληρη από δραστικά στοιχεία, και μπορούν να δράσουν πολύ διαφορετικά, ανάλογα με τον τρόπο παρασκευής τους.

- Αρτύματα και καρυκεύματα: Είναι μια κατηγορία φυτών που χρησιμοποιούνται πολύ στην κουζίνα για να προσθέσουν άρωμα και να βελτιώσουν τη γεύση των τροφών (βασιλικός, δάφνη, κρεμμύδι, ρίγανη κ.α.). Συγχρόνως καθιστούν τις τροφές πιο υγιείς αφού περιέχουν ουσίες που επηρεάζουν ευνοϊκά τον μεταβολισμό του οργανισμού.

Το πιο ασυνήθιστο χαρακτηριστικό των βοτάνων είναι η πολλαπλή χρησιμότητά τους. Ένα βότανο μπορεί να χρησιμεύει ως ενισχυτικό της γεύσης των τροφίμων ή ως πηγή για την παραγωγή ενός αρώματος. Όπως επίσης μπορεί να χρησιμοποιείται στα καλλυντικά και παράλληλα να έχει θεραπευτικές ιδιότητες.

3.3 Μερικά από τα σημαντικότερα βότανα που είναι γνωστά στην αισθητική για τη δράση, τη χρήση και την ιδιότητα τους

ΑΛΟΗ - Aloe Vera

Η δράση της Αλόης είναι να κρατά το δέρμα μαλακό και απαλό με αντιμυκητιασική, αντιγηραντική, αντιμικροβιακή, επουλωτική, καταπραϋντική, αντιβιοτική, αντιοξειδωτική και αντιφλεγμονώδη δράση.

ΔΕΝΤΡΟΛΙΒΑΝΟ - Rosemarinus officinalis

Το δεντρολίβανο έχει αντιοξειδωτικές, αντισηπτικές, αντιβακτηριδιακές και λόγω της τανίνης που περιέχει στυπτικές ιδιότητες. Έχει ευεργετική επίδραση στην ανάπτυξη των μαλλιών καθώς βοηθάει την λειτουργία του θύλακα της τρίχας, σκουραίνει το χρώμα τους, συντελεί στην εξάλειψη της πιτυρίδας και τονώνει το δέρμα του κεφαλιού. Το αιθέριο έλαιό του τοπικά αυξάνει την ροή του αίματος ανά περιοχή και έχει αναλγητικές και διεγερτικές ιδιότητες. Έχει επίσης εξαιρετικές τονωτικές

ιδιότητες γι' αυτό και συστήνεται κατά της σωματικής και πνευματικής κόπωσης. Καταπολεμά τους λεκέδες στο δέρμα και τις ρυτίδες, ανανεώνει τα κύτταρα κι εξαλείφει δερματικά στίγματα.

ΘΥΜΑΡΙ - *Thymus vulgaris*

Είναι ένα από τα καλύτερα αντισηπτικά και απολυμαντικά βότανα χάρη στη μεγάλη περιεκτικότητα θυμόλης που περιέχει η οποία είναι αντιμικροβιακή και μυκητοκτόνος ουσία. Έχει αντισηπτικές, τονωτικές, αντιοξειδωτικές ιδιότητες καθώς μελέτες έχουν δείξει ότι τα συστατικά του παρουσιάζουν ισχυρή αντιοξειδωτική δράση. Χαρακτηρίζεται από αντιγηραντικές ιδιότητες καθώς παρουσιάζει ισχυρή δράση κατά των ελευθέρων ριζών. Επίσης διαθέτει αναλγητικές και σπασμολυτικές ιδιότητες.

ΚΑΛΕΝΤΟΥΛΑ - *Calendula officinalis*

Η καλέντουλα αποτελεί ένα ισχυρό, επολωτικό, λόγω της παρουσίας των πολυσακχαριτών, των φλαβονοειδών, των τριτερπενίων και των καρτενοειδών. Αυτές οι ουσίες δρουν στον μεταβολισμό των γλυκοπρωτεϊνών και των ινών κολλαγόνου. Ο συνδυασμός του πυριτίου και της προστατευτικής βλέννας που περιέχει, καθιστά την καλέντουλα ένα από τα πιο σημαντικά βότανα για την αντιμετώπιση δερματικών προβλημάτων, για την ίαση των οποίων ο οργανισμός πρέπει να αναπλάσει νέους ιστούς. Έχει πολύτιμες θεραπευτικές, ενυδατικές, καλλυντικές, αντισηπτικές, αντιμυκητιακές, αντιφλεγμονώδεις και αντιγηραντικές ιδιότητες. Έχει ευεργετικές ιδιότητες κατά της ακμής και των ουλών. Επιπλέον οι πηκτίνες που υπάρχουν στα φύλλα την καθιστούν ενυδατικό παράγοντα, τόσο για το δέρμα όσο και για τα μαλλιά.

ΛΕΒΑΝΤΑ - *Lavandula*

Οι θεραπευτικές ιδιότητες της λεβάντας είναι αναρίθμητες και αυτό εν μέρει οφείλεται, στην ιδιαίτερα σύνθετη χημική σύσταση του αιθέριου ελαίου της. Έχει αντισηπτικές, αντιφλεγμονώδεις, αντιμικροβιακές, αρωματικές και χαλαρωτικές ιδιότητες.

ΤΖΙΝΣΕΝΓΚ - Panax Ginseng

Τα κύρια δραστικά συστατικά στα είδη του Panax βρίσκονται στην ρίζα τους. Όσο πιο ώριμη η ρίζα, τόσο μεγαλύτερη και η περιεκτικότητά της σε τζινσενοσίδες και τόσο πιο δραστικό γίνεται και το φυτό. Η βασική ιδιότητα του τζίνσενγκ είναι να απομακρύνει τις τοξίνες από τον οργανισμό μεταφέροντας οξυγόνο στα κύτταρα, γι' αυτό του αποδίδονται ιδιότητες ανανεωτικές των κυττάρων και έχει αντιγηραντική και αναγεννητική δράση, επιτυγχάνοντας τον πολλαπλασιασμό των κυττάρων. Προστατεύει από τις ελεύθερες ρίζες και τις επιβλαβείς ακτινοβολίες, προστατεύει την κυτταρική μεμβράνη κάνοντας το δέρμα πιο σφριγηλό, τονώνει και αυξάνει την ελαστικότητα της επιδερμίδας και έχει καταπραϋντικές και αντιφλεγμονώδεις ιδιότητες.

ΦΑΣΚΟΜΗΛΟ - Salvia

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχει δοθεί πολύ έμφαση στα φυσικά αντιοξειδωτικά. Αυτό οφείλεται στην ικανότητά τους να αποσβένουν τις ελεύθερες ρίζες που παράγονται στον άνθρωπο από διάφορους μηχανισμούς και που είναι υπεύθυνες για την πρόωρη γήρανση του δέρματος. Σε πολλές μελέτες το φασκόμηλο έχει αποδειχτεί ότι διαθέτει αντιοξειδωτικές ιδιότητες που οφείλονται στα τερπενοειδή, τα φλαβονοειδή, και τα φαινολικά οξέα. Το αιθέριο έλαιό του έχει βακτηριοκτόνες και μυκητοκτόνες ιδιότητες. Από τα φύλλα του παράγονται ουσίες που έχουν αντιμικροβιακή δράση, πράγμα που το κάνει χρήσιμο για αντισηπτικές εφαρμογές. Έχει επίσης θεραπευτικές, μαλακτικές, επουλωτικές, αντιφλεγμονώδεις, στυπτικές, τονωτικές και καθαρτικές ιδιότητες και ευεργετική δράση στα μαλλιά και στο πρόσωπο καθώς τα τονώνει και βοηθάει στη ρύθμιση της λιπαρότητας. Ως καλλυντικό συνιστάται για λιπαρά δέρματα με ανοιχτούς πόρους, ως μάσκα στυπτική για βαθύ καθαρισμό του προσώπου και ως ατμόλουτρο. Όσον αφορά το σώμα, χρησιμοποιείται γενικά σε οίδηματώδεις καταστάσεις, στην κυτταρίτιδα και σε προβλήματα μυών καθώς έχει διεγερτικές και διουρητικές ιδιότητες. Το έγχυμά του χρησιμοποιείται στο ξέβγαλμα των μαλλιών για την πιτυρίδα ή για να

βελτιώσει το χρώμα των σκούρων και των γκρίζων μαλλιών. Επιπλέον συνιστάται και για την τριχόπτωση.

ΧΑΜΟΜΗΛΙ - Matricaria chamomile

Το χαμομήλι αποτελεί πλούσια πηγή αντιοξειδωτικών ουσιών λόγω των флаβονών που περιέχει και δρα ενάντια στις ελεύθερες ρίζες. Επίσης είναι πολύ γνωστό και διαδεδομένο αντιαλλεργικό βότανο με πολύτιμες ηρεμιστικές ιδιότητες για τα μάτια, επουλωτικές, καταπραϋντικές, χαλαρωτικές και θεραπευτικές ιδιότητες για το δέρμα και ευεργετικές για τα μαλλιά. Θεωρείται πολύ δραστικό λόγω των δύο συστατικών του αιθέριου ελαίου του, τη χαμαζουλίνη και το μπιζαμπολόλ που είναι ισχυρά αντισηπτικά. Έχει αντιβακτηριακή και αντιφλεγμονώδη δράση και δρα θεραπευτικά, αναπλαστικά και κατευναστικά λόγω της αζουλίνης που περιέχει, σε ερεθισμούς και φλογώσεις του δέρματος καθώς και στην ακμή.

3.4 Βασικά υλικά για παρασκευή σπιτικών καλλυντικών

ΑΒΟΚΑΝΤΟ

Είναι πλούσια σε φυτικά έλαια και βιταμίνες Α και Β. Επιπλέον περιέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό πρωτεΐνης από κάθε άλλο φρούτο. Στο Μεξικό οι γυναίκες το χρησιμοποιούν σαν ενυδατικό, για να προστατεύουν το δέρμα και τα μαλλιά τους από το ζεστό και ξηρό κλίμα. Μια απλή και θρεπτική μάσκα προσώπου γίνεται πολτοποιώντας ένα αβοκάντο και απλώνοντας το πρόσωπο για 15 λεπτά (αφαιρείται με χλιαρό νερό). Επίσης το λάδι αβοκάντο που φτιάχνεται από τη φλούδια του αβοκάντο χρησιμοποιείται αρκετά στη μαγειρική, καθώς δεν περιέχει χοληστερόλη. Είναι εξαιρετικό προϊόν για ενυδάτωση του δέρματος και των μαλλιών, λόγω της υψηλής του περιεκτικότητας σε βιταμίνες Α και Ε, ενώ απορροφά την υπερβολική ακτινοβολία του ήλιου.

ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ

Ένα υψηλής πυκνότητας αρωματικά αποστάγματα διαφόρων φυτών. Διατίθεται σε μεγάλη ποικιλία αρωμάτων που περιλαμβάνει από πολύ συνηθισμένα, όπως δυόσμος και μέντα, έως πιο εξωτικά, όπως το σανταλόξυλο και το πατσουλί. Είναι πιο ακριβά από άλλα αρώματα,

καθώς είναι αγνά και έντονα και διαρκούν για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα.

ΑΛΑΤΙ (γλωριούχο νάτριο)

Στην κοσμητολογία χρησιμοποιείται ως στυπτικό και αντισηπτικό υλικό. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για απομάκρυνση των νεκρών κυττάρων από το δέρμα σε όλο το σώμα, εκτός από το πρόσωπο ή σε ερεθισμένη περιοχή, καθώς μπορεί να προκαλέσει έντονη ξηρότητα.

ΑΜΥΓΔΑΛΕΛΑΙΟ

Ένα έλαιο με απαλό κίτρινο χρώμα που βγαίνει από τον σπόρο της γλυκιάς αμυγδαλιάς, πλούσιο σε φυσικά μαλακτικά στοιχεία με ιδιότητες που απαλύνουν την επιδερμίδα.

ΑΜΑΜΕΛΙΔΑ

Ο φλοιός και τα φύλλα του Hamamelis Virginian γίνονται ένα εξαιρετικό τονωτικό για το δέρμα, τοπικό αναισθητικό ή στυπτικό παρασκεύασμα. Για παράδειγμα, η προσθήκη αμαμελίδας σε γαλάκτωμα σώματος προσδίδει δροσιστική αίσθηση στο ενυδατικό, ιδανικό για καλοκαίρι. Προτείνεται επίσης για ανακούφιση στα κουρασμένα μάτια (ποτίζοντας δυο δίσκους ντεμακιγιάζ με αμαμελίδα και αφήνοντας τους 10 λεπτά πάνω στα μάτια).

ΑΣΠΙΡΙΝΙ

Το σαλικυλικό οξύ υπάρχει στα φύλλα πολλών φυτών. Παλιότερα οι άνθρωποι μασούσαν φύλλα σημύδας για να ανακουφιστούν από τον πονοκέφαλο. Η ασπιρίνη μπορεί να χρησιμοποιηθείως συντηρητικό, αντισηπτικό και αντικνησώδες. Χρειάζεται ωστόσο προσοχή στη χρήση της, καθώς η ασπιρίνη μπορεί να απορροφηθεί από το δέρμα.

ΒΑΜΜΑ BENZOΗΣ (benzoin)

Το βάμμα είναι ένα διάλυμα που περιέχει περίπου 50% οινόπνευμα. Το benzoin είναι ένα είδος από ρετσίνι που εκκρίνεται από τον φλοιό του ομώνυμου δέντρου, το οποίο φύεται στην Ταϊλάνδη, την Καμπότζη και τη Σουμάτρα. Χρησιμοποιείται στην κοσμητολογία σαν συντηρητικό και αντισηπτικό (διατίθεται σε φαρμακεία).

ΒΕΡΙΚΟΚΕΛΑΙΟ (λάδι kernel)

Ένα ελαφρύ λάδι από το κουκούτσι ή τον πυρήνα του βερίκοκου. Είναι γνωστό ως λάδι σώματος, καθώς δεν αφήνει λιπαρό στρώμα πάνω στο δέρμα. Το λάδι αυτό είναι λίγο δυσεύρετο.

ΒΙΤΑΜΙΝΗ Α

Βρίσκεται σε φρούτα και λαχανικά και απορροφάται πολύ εύκολα από το δέρμα (η υπερβολική ποσότητα μπορεί να είναι επιβλαβής). Θεωρείται ότι έχει θεραπευτικές ιδιότητες για το δέρμα, παρόμοιες με αυτές της βιταμίνης Ε.

ΒΙΤΑΜΙΝΗ C (ασκοβικό οξύ)

Χρησιμοποιείται σαν συντηρητικό και αντιοξειδωτικό συστατικό σε πολλά καλλυντικά. Είναι επίσης απαραίτητη στη διατροφή διότι συμβάλει στην καλή υγεία των δοντιών, οστών και του αίματος. Περιέχεται σε πολλά φρούτα και λαχανικά, κυρίως στα εσπεριδοειδή, στο ακτινίδιο και στο μπρόκολο.

ΒΙΤΑΜΙΝΗ Ε (τοκοφερόλη)

Η βιταμίνη Ε βρίσκεται σε πολλά φυτικά έλαια. Θεωρείται ότι προστατεύει του ιστούς και το λίπος του σώματος και ότι δρα κατά της γήρανσης. Επίσης βοηθάει στα κύτταρα και τους μύες να αναπτυχθούν και να παραμείνουν υγιείς. Ένα λάδι βιταμίνης Ε μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο του για ενυδάτωση. Ωστόσο, καθώς είναι αρκετά παχύρρευστο και κολλώδες, η χρήση του είναι προτιμότερη σε μικρές περιοχές (π.χ. κάτω από τα μάτια).

ΒΟΡΑΞ (δ φθοριούχο νάτριο)

Ο βόρακας είναι μια φυσική χημική ουσία, που συναντάται σε αλκαλικές όχθες λιμνών. Χρησιμοποιείται ως μαλακτικό, καθαριστικό και συντηρητικό. Λόγω της ήπιας αλκαλικής σύστασης του, καθαρίζει το δέρμα χωρίς να το ξηραίνει.

ΒΟΤΑΝΙΚΑ ΤΣΑΓΙΑ

Αποτελούν εξαιρετική πηγή βοτάνων, όπως άνθη χαμομηλιού και μείγμα βοτάνων. Τα βοτανικά τσάγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο μπάνιο, για τόνωση του δέρματος, στο λούσιμο για ξέβγαλμα, σε κρέμες και σε λοσιόν.

ΒΟΤΚΑ (αλκοόλ)

Η βότκα γενικά φτιάχνεται από πατάτες, ωστόσο πολλές φορές φτηνές μάρκες γίνονται από σιτηρά. Στην κοσμητολογία η βότκα αποτελεί ένα καλό και αγνό οينوπνευματώδες για την παραγωγή καλλυντικών (συχνά χρησιμοποιείται ως διαλυτικό). Η βότκα που παράγεται στις ΗΠΑ είναι αιθυλική αλκοόλη και νερό. Το ποσοστό της αιθανόλης σε μια βότκα είναι το μισό του βαθμού αλκοόλ που αναγράφεται. Για παράδειγμα, μια βότκα με βαθμό 90% περιέχει κατά 45% αιθανόλη.

ΒΟΥΤΥΡΟ ΚΑΚΑΟ

Πρόκειται για ένα κρεμώδες, πλούσιο κερι που σε θερμοκρασία δωματίου έχει στερεά μορφή. Προέρχεται από το κακαόδεντρο, είναι καλό μαλακτικό για το δέρμα και μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο του ή αναμειγμένο με άλλα υλικά. Χρησιμοποιείται επίσης στην περιοχή της κοιλιάς κατά τη διάρκεια μιας εγκυμοσύνης για να αποφευχθούν σημάδια και ραγάδες. 100% βούτυρο κακάο σε συμπαγείς ράβδους προτείνεται για επιδερμίδα και χείλη.

ΒΡΩΜΗ

Αποτελεί ένα δημοφιλές δημητριακό για πρωινό, πλούσιο σε πρωτεΐνες, κάλιο, φωσφορικό άλας, μαγνήσιο και πυρίτιο. Έχει ήπιες καθαριστικές ιδιότητες, έχει καταπραϋντική δράση, είναι μη τοξική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντί σαπουνιού.

ΓΙΑΟΥΡΤΙ

Έχει μαλακτικές ιδιότητες για το δέρμα, είναι πλούσιο σε πρωτεΐνη, ασβέστιο και βιταμίνες. Το γιαούρτι απορροφάται εύκολα από την επιδερμίδα και αποτελεί καταπραϋντικό καθαριστικό γι' αυτήν.

ΓΛΥΚΕΡΙΝΗ

Είναι φυσικό προϊόν, ζωικής ή φυσικής προέλευσης. Είναι ένα διαυγές, κολλώδες υγρό χωρίς άρωμα με γλυκιά γεύση. Έχει ισχυρές μαλακτικές και ενυδατικές ιδιότητες. Χρησιμοποιείται σε τρόφιμα, φαρμακευτικά προϊόντα, καλλυντικά προϊόντα κλπ.

ΕΛΑΙΟ ΑΠΟ ΚΟΥΚΟΥΤΣΙ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ (σταφυλοκουκουτσέλαιο)

Είναι ένα ελαφρύ έλαιο χωρίς χρώμα και άρωμα, χρησιμοποιείται συχνά για μασάζ και θεραπείες ομορφιάς, καθώς είναι ιδιαίτερα ήπιο

και υποαλλεργικό. Επίσης χρησιμοποιείται σαν κοντίσιονερ και λάδι για τα μαλλιά.

ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

Από τα πρώτα λάδια που χρησιμοποιήθηκαν στην κοσμητολογία για την παρασκευή των καλλυντικών. Διαθέτει ευεργετικές ιδιότητες για την υγεία, ανάπτυξη και διατήρηση της επιδερμίδας. Περιέχει πολλές βιταμίνες (η Ε που προάγει τη δημιουργία κολλαγόνου και ελαστίνης), αποτελεί πηγή ιχνοστοιχείων και αμινοξέων, και έχει αντιοξειδωτική δράση.

ΕΛΑΙΟ JOJOBA

Το φυτό jojoba φύεται στη Βόρεια Αμερική και στο Μεξικό. Τα τελευταία χρόνια η ουσία αυτή έχει γίνει πολύ γνώση στη Ευρώπη. Στην κοσμητολογία είναι γνωστή η ενυδατική, μαλακτική καθώς και η αντιφλεγμονώδης δράση της, ακόμη περιέχει βιταμίνη Ε, προτεΐνες και μέταλλα.

ΘΕΙΚΟΣ ΑΡΓΙΛΟΣ

Στην κοσμητολογία, ο θειικός άργιλος χρησιμοποιείται σε στυπτικά προϊόντα, κρέμες για μετά το ξύρισμα κλπ. Δρα σαν αντισηπτικό και έχει συσφικτική δράση.

ΚΑΛΑΜΠΟΚΑΛΕΥΡΟ (κορνφλάουρ)

Είναι λευκή, ψιλή, αμυλώδης σκόνη, που παράγεται από το καλαμπόκι. Απαλύνει το δέρμα και θεωρείται ότι έχει θεραπευτικές ιδιότητες, μπορεί να αντικατασταθεί από το ταλκ. Επίσης είναι ιδανικό συστατικό πύκνωσης για κρέμες και λοσιόν.

ΚΑΣΤΟΡΕΛΑΙΟ (ρετσινόλαδο)

Είναι ένα λάδι που προέρχεται από τροπικό φυτό, είναι ωχρό χωρίς άρωμα και προσδιορίζεται για μαλλιά, νύχια και χείλη. Επίσης αποτελεί σταθεροποιητική ουσία για αρώματα και κολώνιες.

ΚΕΡΙ ΜΕΛΙΣΣΑΣ

Κανένα τεχνητό προϊόν δεν έχει όλες τις ευεργετικές ιδιότητες που έχει το μελισσοκέρι. Η παρουσία της στην κοσμητολογία είναι πολύ σημαντική, καθώς μεταξύ άλλων, έχει και αντιμικροβιακές ιδιότητες. Στα

καλλυντικά που περιέχεται συμβάλλει στην προστασία του δέρματος απέναντι στις επιθέσεις του περιβάλλοντος και συγκρατεί την υγρασία.

ΛΑΔΙ ΚΑΡΥΔΑΣ

Το καρυδέλαιο είναι ένα λευκό λάδι, αρκετά συμπαγές σε θερμοκρασία δωματίου. Σήμερα το λάδι αυτό, χρησιμοποιείται περισσότερο στην κοσμητολογία και ελάχιστα στη μαγειρική, καθώς περιέχει κατά 92% κορεσμένα λιπαρά. Προστατεύει το δέρμα και τα μαλλιά, παρέχοντας τους ένα στρώμα που βοηθάει στη διατήρηση της φυσικής υγρασίας.

ΛΑΔΙ MACADAMIA

Ένα λάδι που είναι καινούριο για όλους. Προέρχεται από τη Χαβάη, χρησιμοποιείται στη μαγειρική, όπως επίσης και στην κοσμητολογία για την φροντίδα της επιδερμίδας, διότι είναι πολύ ελαφρύ και απορροφάτε εύκολα από το δέρμα. Μπορεί να αντικαταστήσει το σησαμέλαιο ή το αμυγδαλέλαιο και να χρησιμοποιηθεί μόνο του για ενυδάτωση μετά το μπάνιο.

ΛΑΝΟΛΙΝΗ

Βρίσκεται στους λιπαρούς αδένες του προβάτου και μοιάζει περισσότερο με κερύ παρά με έλαιο ή λίπος. Απορροφά και διατηρεί την υγρασία στο δέρμα.

ΛΕΜΟΝΙ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

Το λεμόνι είναι ένα φρούτο που έχει πολλές ιδιότητες. Χρησιμοποιείται πολύ στην κοσμητολογία λόγω του κιτρικού οξέος που περιέχει και το οποίο σκοτώνει τα βακτήρια στην επιδερμίδα. Το άρωμα του είναι πολύ δημοφιλές για την αναζωογονητική του επίδραση.

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Πολύ γνωστά λουλούδια στην κοσμητολογία είναι η καλέντουλα, η λεβάντα, το χαμομήλι, το τριαντάφυλλο, η γαρδένια και κάποια άλλα ακόμη. Στην κοσμητολογία όλα τα λουλούδια είναι χρήσιμα για την παρασκευή των καλλυντικών (φρέσκα, αποξηραμένα, μαραμένα) και οι ιδιότητες των λουλουδιών είναι πολύ σημαντικές από τα αρχαία χρόνια μέχρι και σήμερα για τον οργανισμό. Για παράδειγμα, ο κατιφές έχει ισχυρή θεραπευτική δράση χάρη στις αντιβακτηριακές του ιδιότητες.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΣΟΔΑ (διτανθρακικό νάτριο)

Πρόκειται για μια ελαφριά, αλκαλική σκόνη, που εξουδετερώνει τα οξέα. Όταν αναμειγνύεται με οξέα, όπως το ξίδι, παράγεται διοξείδιο του άνθρακα. Αυτό το συνηθισμένο οικιακό προϊόν χρησιμοποιείται ως καταπραϊντικό για το δέρμα, σαν σκόνη λεύκανσης για τα δόντια, ως αποσμητικό και για λεύκανση περιοχών με δυσχρωμίες.

ΜΑΓΙΟΝΕΖΑ

Παρασκευάζεται από λάδι, αβγά και ξίδι ή χυμό λεμονιού. Το λάδι και τα αβγά ενυδατώνουν το δέρμα, ενώ το ξίδι και το λεμόνι βοηθάνε στην αποκατάσταση του φυσικού επιπέδου οξύτητας στο δέρμα. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ενυδάτωση στην επιδερμίδα ή ως μαλακτική κρέμα (κοντίσιονερ) στα μαλλιά πριν το τελικό ξέβγαλμα.

ΜΕΛΙ

Παράγεται από τις μέλισσες, από το νέκταρ των ανθέων που βρίσκονται στα φυτά και δέντρα, περιέχει πολλές βιταμίνες και μέταλλα ζωτικής σημασίας. Έχει μεγάλη περιεκτικότητα σε κάλιο, γεγονός που το καθιστά αφιλόξενο περιβάλλον για τα βακτήρια. Το μέλι είναι επίσης ένα από τα πιο γνωστά υγροσκοπικά στοιχεία για το δέρμα.

ΜΠΙΡΑ

Η μπύρα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο μπάνιο για τα μαλλιά, αλλά και σαν λοσιόν φιξαρίσματος. Η ζάχαρη και η πρωτεΐνη που περιέχει η μπύρα θεωρείται ότι συμβάλουν στην πύκνωση των τριχών της κεφαλής. Η μυρωδιά εξατμίζεται γρήγορα με τον ζεστό ή κρύο αέρα κατά τη διάρκεια του χτενίσματος.

ΝΕΡΟ

Το νερό αποτελεί το σημαντικό συστατικό όλων των έμβιων όντων και είναι το υλικό που χρησιμοποιείται πιο συχνά από όλα τα άλλα στην κοσμητολογία. Η κατανάλωση 8 ποτηριών νερού ημερησίως πιστεύεται ότι είναι η καλύτερη κούρα ομορφιάς.

ΞΙΔΙ (οξικό οξύ)

Δημιουργείται όταν ο χυμός των φρούτων «ζυμώνεται». Στην κοσμητολογία, το ξίδι χρησιμοποιείται για την αφαίρεση των αλκαλικών υπολειμμάτων από το δέρμα και τα μαλλιά. Το ξίδι ποτέ δεν πρέπει να

χρησιμοποιείται απευθείας στην επιδερμίδα όπως είναι, παρά μόνο αραιωμένο με καθαρό νερό.

ΟΥΚΕΤΕΛΑΙΟ

Πρόκειται για ένα λάδι ευρέως διαδεδομένο στον τομέα της κοσμητολογίας, καθώς δεν αλλοιώνεται με το πέρασμα του χρόνου, όπως γίνεται με άλλα έλαια. Στις ετικέτες των βρεφικών λαδιών (baby oil), όπως και κάποιων άλλων εταιριών αποτελεί το κύριο συστατικό τους. Η βαζελίνη είναι η στερεά μορφή αυτού του λαδιού που χρησιμοποιείται συχνά στο δέρμα επειδή παραμένει πάνω στο δέρμα, προσφέροντας λαμπερή προστατευτική επιφάνεια.

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΣΑΙ

Αυτό το τσάι έχει γίνει αγαπημένο υλικό στην κοσμητολογία τα τελευταία χρόνια, καθώς είναι ισχυρό αντιοξειδωτικό, που εκτιμάται ότι διαθέτει εξαιρετικές αντιγηραντικές ιδιότητες. Όταν χρησιμοποιείται για τον καθαρισμό του προσώπου, σφίγγει τους πόρους και καταπραΰνει την επιδερμίδα. Υπάρχουν αρκετές ποικιλίες τσαγιού, ανάλογα με το τμήμα του φυτού που χρησιμοποιείται κάθε φορά. Κορυφαίας ποιότητας θεωρείται το τσάι Cyokuro, το οποίο προέρχεται από τα πρώιμα τρυφερά φύλλα του φυτού.

ΡΟΔΟΝΕΡΟ

Πρόκειται για αρωματικό νερό που φτιάχνεται από την απόσταξη φρέσκων πετάλων από τριαντάφυλλα με νερό. Τα ροδοπέταλα έχουν στυπτική και καθαριστική δράση.

ΣΑΠΟΥΝΙ

Αποτελεί το αρχαιότερο από όλα τα καθαριστικά προϊόντα. Γίνεται μέσω μιας χημικής διαδικασίας (σαπωνοποίηση) όπου χρησιμοποιείται νερό, αλισίβα και λίπος ή έλαιο. Τα σαμπουάν και τα υγρά σαπούνια αποτελούν αραιωμένες μορφές σαπουνιού αναμεμειγμένες με νερό, γλυκερίνη και άλλα υλικά, ανάλογα με την υφή και το αποτέλεσμα που θέλει να δώσει ο κατασκευαστής. Ένα ήπιο λευκό σαπούνι, που φτιάχνεται από ελαιόλαδο κατά 40% τουλάχιστον, είναι το σαπούνι Καστίλλης (ή Μασσαλίας).

ΣΗΣΑΜΕΛΑΙΟ

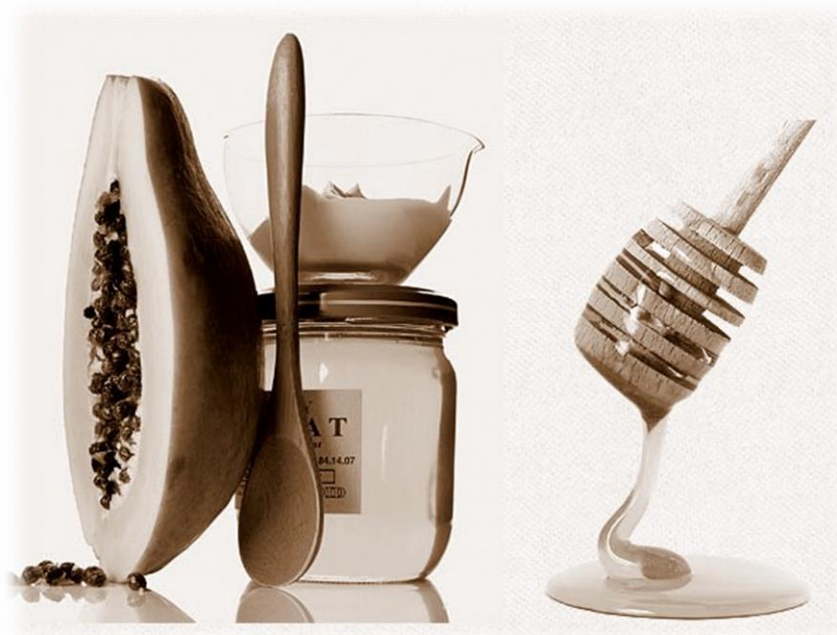
Είναι το λάδι που προέρχεται από τους σπόρους του σησαμιού, διαθέτει ελαφρύ άρωμα σησαμιού και ανοιχτό κίτρινο χρώμα. Έχει αντηλιακές ιδιότητες, από τις υψηλότερες ανάμεσα στα φυσικά έλαια.

ΣΙΤΕΛΑΙΟ

Είναι ένα απαλό, χρυσαφένιο έλαιο με πολύ έντονη μυρωδιά. Η περιεκτικότητά του σε βιταμίνες Α και Ε είναι υψηλή και θεωρείται ότι έχει θεραπευτικές ιδιότητες.

ΣΤΕΑΤΙΚΟ ΟΞΥ (στεαρίνη)

Είναι μια λευκή, κέρινη σκόνη που προέρχεται από ζωικά λίπη και έλαια. Όταν λιώσει, μετατρέπεται σε ένα διαυγές υγρό. Η στεαρίνη προσδίδει στις καλλυντικές κρέμες σταθερότητα, δηλαδή τις κάνει να «δένουν», καθώς διατηρεί το νερό και τα λάδια ομογενοποιημένα, όπως το μελισσοκέρι, το οποίο όμως είναι ευκολότερο να βρει κανείς.

3.5 Δραστικές Ουσίες

ALLANTOIN - ΑΛΛΑΝΤΟΙΝΗ

Η αλλαντοΐνη προέρχεται από τη ρίζα του σύμφυτου και συγκαταλέγεται στα φυσικά προϊόντα. Μεγάλο πλεονέκτημα της συνήθους χρήσης της είναι ότι δρα κερατολυτικά, δηλαδή προσφέρει εύκολη διείσδυση ουσιών διασπώντας την δερματική κερατολυτική πρωτεΐνη. Έχει ηρεμιστικές ιδιότητες, συντελεί στη λείανση της επιδερμίδας και στη γρήγορη ανανέωση των κυττάρων. Έχει επουλωτικές και καταπραϋντικές ιδιότητες.

BISABOLOL (προέρχεται από εκχύλισμα χαμομηλιού)

Οι προστατευτικές και ηρεμιστικές ιδιότητές του διακρίνουν το bisabolol. Συμβάλλει στη πρόληψη και τη θεραπεία των ερεθισμών. Ενισχύει την φυσική ασπίδα του δέρματος, ενδυναμώνοντας τα κύτταρα και χαρίζοντας λάμψη και καθαρότητα.

ΡΕΤΙΝΟΛΗ

Η ρετινόλη (ή αλλιώς βιταμίνη Α), χρησιμοποιείται κυρίως σε αντιρυτιδικά προϊόντα εφόσον δρα ενάντια στις ελεύθερες ρίζες.

ΠΑΝΘΕΝΟΛΗ

Η πανθενόλη είναι η προβιταμίνη Β5. Όταν εισχωρήσει στο δέρμα μετατρέπεται σε βιταμίνη Β5. Είναι υγροσκοπική ουσία. Αυξάνει και ρυθμίζει τα επίπεδα ενυδάτωσης του δέρματος, συντελεί στην αναγέννηση των κυττάρων. Έχει καταπραϋντικά αποτελέσματα με ήπιες επουλωτικές ιδιότητες. Συμβάλλει στη διατήρηση της ελαστικότητας του δέρματος.

ΤΟΚΟΦΕΡΟΛΗ

Η tocopherol acetate είναι ένα παράγωγο της βιταμίνης Ε με αντιοξειδωτική δραστηριότητα τοπικώς, όταν εμπεριέχεται σε καλλυντικά παρασκευάσματα. Οι ανεπιθύμητες ενέργειες από τη tocopherol acetate είναι εξαιρετικά σπάνιες και μπορεί να είναι τοπικός ερεθισμός και αλλεργική δερματίτιδα.

ΚΟΛΛΑΓΟΝΟ

Το κολλαγόνο είναι δομική πρωτεΐνη του συνδετικού ιστού. Εξάγεται απευθείας από τον ιστό νεαρών ζώων. Είναι παχύρρευστο αδιαφανές υγρό με pH περίπου 3,8. Το κολλαγόνο είναι πλούσιο σε αμινοξέα κυρίως προλίνη και υδροξυπρολίνη, περιέχει πολύ λιγότερο γλυκίνη και σε ελάχιστα ποσοστά σάκχαρο και γαλακτόζη. Υδρόφιλο συστατικό έχει έντονες ενυδατικές και προστατευτικές ιδιότητες. Επαναφέρει την ελαστικότητα του δέρματος, το ενυδατώνει και προωθεί τη γρήγορη ανανέωση των κυττάρων του δέρματος. Τονώνει συσφίγγει και αναζωογονεί το κουρασμένο δέρμα. Αυξάνει τα επίπεδα κολλαγόνου ελαχιστοποιώντας αρχικά και τέλος εξαφανίζοντας τις ρυτίδες έκφρασης που δημιουργούνται με την πάροδο του χρόνου.

ΕΛΑΣΤΙΝΗ

Είναι μαλακτική ουσία με υγροσκοπικές ιδιότητες και χρησιμοποιείται κυρίως ως υγραντικό του δέρματος. Η ελαστίνη είναι αδιάλυτη πρωτεΐνη και προέρχεται από τα θηλαστικά. Η καθαυμένη ελαστίνη έχει ωχροκίτρινο χρώμα που φθορίζει στο υπεριώδες φως και μεταβάλλεται σε ανοικτό κυανό. Έχει μορφή διαλύματος. Είναι η μόνη πολυμερής ουσία που στο νερό διατηρεί ιδιότητες "λάστιχου", μπορεί δηλαδή να διογκώνεται χωρίς να διαλύεται. Ένα μεγάλο πλεονέκτημα της ελαστίνης είναι ότι λόγω του μικρού μοριακού βάρους που έχει διαπερνά εύκολα την κεράτινη στοιβάδα του δέρματος εμπλουτίζοντάς την. Συμβάλλει στην πρόληψη των ρυτίδων του προσώπου προσφέροντας συσφικτικά αποτελέσματα. Παράλληλα, αυξάνει την ελαστικότητα του δέρματος με αποτέλεσμα το δέρμα να γίνεται πιο σφριγηλό και λείο, αποκτώντας νεανική λάμψη.

ΥΑΛΟΥΡΟΝΙΚΟ ΟΞΥ

Είναι φυσικό οξύ του δέρματος. Έχει ενυδατικές ιδιότητες και αποτελεί μια ενυδατική μεμβράνη που παρέχει διαρκή ενυδάτωση, προλαμβάνει την απώλεια νερού και σταθεροποιεί τη δομή του δέρματος. Το υαλουρονικό οξύ μπορεί να "σκεπάσει" προσωρινά την τραυματισμένη επιδερμίδα, εμποδίζοντας την να αφυδατωθεί. Έτσι, επιταχύνει την ανάπλαση και επούλωση του δέρματος μειώνοντας τον χρόνο ανάρρωσης και ελαχιστοποιώντας τυχόν παρενέργειες (ουλές κλπ.).

LANOLIN - ΛΑΝΟΛΙΝΗ

Η λανολίνη είναι μια λιπαρή ουσία η οποία χρησιμοποιείται αυτούσια ή και ως έκδοχο καλλυντικών προϊόντων για τις μαλακτικές, γαλακτωματοποιητικές και σταθεροποιητικές της ιδιότητες. Απαντάται και με τις ονομασίες ζωικό λίπος (wool fat), ζωικός κηρός (wool wax), aders lanae. Η λανολίνη προέρχεται από το λίπος που βρίσκεται στις ίνες του μαλλιού των προβάτων.

GLYCERIN - ΓΛΥΚΕΡΙΝΗ

Πρόκειται για μία παραδοσιακή υγροσκοπική ουσία με μεγάλες υδατικές ικανότητες, αλλά και καλό παράγοντα διασποράς καλλυντικών παρασκευασμάτων. Η γλυκερίνη (glycerin) είναι διάλυμα που προσομοιάζει με σιρόπι, γλυκιάς γεύσης, όπως η ζάχαρη.

Η γλυκερίνη είναι το εμπορικό όνομα της γλυκερόλης, που ανήκει στις πολυόλες. Λαμβάνεται με υδρόλυση λιπών και ελαίων, αλλά και ως παραπροϊόν παρασκευής σαπουνιών και λιπαρών οξέων ή από προπυλένιο. Η γλυκερίνη είναι υγροσκοπική και ιδανικό ενυδατικό υπό φυσιολογικές ατμοσφαιρικές συνθήκες. Σε χαμηλή σχετική υγρασία απορροφά νερό περισσότερο από τις κατώτερες στοιβάδες του δέρματος και λιγότερο από τον ατμοσφαιρικό αέρα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, μετά την εξάτμισή της να δημιουργείται αίσθημα ξηρότητας στο δέρμα και τους βλεννογόνους, όπου εφαρμόζεται. Η γλυκερίνη πάντως ανευρίσκεται πολύ συχνά, ως ικανή να δεσμεύσει νερό από την ατμόσφαιρα στην επιδερμίδα σε προϊόντα για το δέρμα, κυρίως υδατικές κρέμες, έγχρωμα προϊόντα επικάλυψης του δέρματος, λευκαντικά του δέρματος, μάσκες προσώπου κ.ά.

Από την χρήση της γλυκερίνης μπορεί να προκληθεί τοπικός ερεθισμός ή ξηρότητα στο δέρμα ή στους βλεννογόνους, αν χρησιμοποιηθεί σε ξηρή ατμόσφαιρα.

ΣΟΡΒΙΤΟΛΗ

Η σορβιτόλη είναι μία υγροσκοπική ουσία, που χρησιμοποιείται συχνά σε κρέμες και σε άλλα καλλυντικά. Προσομοιάζει προς την γλυκερίνη, αλλά κοσμητικώς είναι περισσότερο αποδεκτή. Είναι μία ουσία η οποία εξάγεται από φρούτα (εκτός των σταφυλιών), κεράσια, αχλάδια, μήλα κ.ά. Αποτελεί πρώτη ύλη για την σύνθεση του ασκορβικού οξέος

(vitamin C). Συνθετικώς, προέρχεται από τη γλυκόζη με υδρογόνωση. Η σορβιτόλη προσδίδει βελούδινη όψη στο δέρμα, είναι υγραντικός παράγοντας και συνεπώς πλαστικοποιητικός του δέρματος, επειδή δεσμεύει το νερό. Χρησιμοποιείται σε κρέμες υδατικές, έγχρωμα προϊόντα, μάσκες για το πρόσωπο, υγρές πούδρες, κ.ά.

Τέλος, ακολουθούν κάποια υλικά που μπορεί κανείς να αντικαταστήσει για να φτιάξει το καλλυντικό του:

Βόρακας	→ Μαγειρική σόδα
Φρέσκα βότανα	→ Αποξηραμένα βότανα στη μισή ποσότητα
Γλυκερίνη	→ Μέλι
Λανολίνη	→ Λάδι καρύδας
Ορυκτέλαιο	→ Οποιοδήποτε ελαφρύ φυτικό λάδι (σησαμέλαιο)
Βαζελίνη	→ Λάδι καρύδας
Ρυζάλευρο	→ Κορνφλάουρ
Στεαρίνη	→ Μελισσοκέρι
Βάμμα Βενζόης	→ Βιταμίνη E (λάδι)
Βότκα, Τζίν, Ρούμι	→ Απόσταγμα αμαμελίδας

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1 Ο κλάδος των φυσικών καλλυντικών στην Ελλάδα

Αναμφίβολα, τα τελευταία έτη η εγχώρια και διεθνής αγορά διαθέτει μεγάλο αριθμό "φυσικών" καλλυντικών, πολύ λίγα όμως είναι στην πραγματικότητα φυσικά ή ακόμα κι αν είναι μπορεί τα φυσικά συστατικά που περιέχουν να αποβούν

βλαπτικά για την υγεία. Παρόλου αυτά προϊόντα με ετικέτες που αναγράφουν «φυσική φροντίδα» ή «βιολογικό προϊόν» έχουν κατακλύσει τα ράφια των καταστημάτων καλλυντικών και των φαρμακείων.

Τα φυτικά καλλυντικά είναι ευρέως διαδεδομένα τόσο στο εξωτερικό όσο και στην ελληνική αγορά. Αρχικά θα πρέπει να τονιστεί ότι ο διαχωρισμός φυσικών και φυτικών καλλυντικών γίνεται μόνο στην Ελλάδα. Ο όρος φυτικά καλλυντικά, προωθήθηκε από μερικές μεγάλες εταιρίες με σκοπό να συγχέεται ο καταναλωτής και να ταυτίζει το φυσικό με το φυτικό. Στην Ελλάδα ο διαχωρισμός σε φυτικά καλλυντικά γίνεται γιατί κάποια καλλυντικά μπορεί να είναι φυτικά, δηλαδή ως πρώτες ύλες να έχουν χρησιμοποιηθεί βότανα και φυτά, αλλά να μην είναι φυσικά, δηλαδή μπορεί να περιέχουν και χημικά. Στην Ευρώπη και στην Αμερική όμως τα καλλυντικά που δεν έχουν χημικά συστατικά και δεν δοκιμάζονται σε ζώα ονομάζονται natural cosmetics, δηλαδή φυσικά καλλυντικά.

Η φυσική προέλευση των συστατικών, το πραγματικό ποσοστό φυσικού περιεχομένου, αλλά και τα συστατικά που δεν περιέχονται είναι η ειδοποιός διαφορά ενός φυσικού από ένα συμβατικό καλλυντικό. Δηλαδή φυσικό προϊόν θεωρείται το προϊόν που περιέχει πρώτες ύλες βοτανικής ή ορυκτής προέλευσης, όπως έλαια, εκχυλίσματα, αποστάγματα, άλατα, ιαματικό νερό κ.ά., ενώ περιέχει μικρό ποσοστό πρώτων υλών χημικής προέλευσης, όπως τα parabens,

τα πετροχημικά, οι σιλικόνες κ.ά., καθιστώντας έτσι το τελικό προϊόν πιο φιλικό τόσο για τον καταναλωτή όσο και για το περιβάλλον. Επίσης, το φυσικό προϊόν ενδέχεται να περιέχει και προϊόντα ζωικής παραγωγής, όπως γιαούρτι ή μέλι.

Τα προϊόντα που βασίζονται μόνο στα βότανα ή γενικότερα σε πρώτες ύλες φυτικής προέλευσης και δεν περιέχουν συστατικά ζωικής παραγωγής χαρακτηρίζονται φυτικά, επειδή ουσιαστικά είναι υποκατηγορία των φυσικών προϊόντων.

Τα βιολογικά προϊόντα έχουν αυστηρές προδιαγραφές. Για να χαρακτηριστεί κάποιο προϊόν βιολογικό καλλυντικό, πρέπει η σύνθεση του να βασίζεται σε μεγάλο ποσοστό φυσικών και ταυτόχρονα βιολογικά πιστοποιημένων συστατικών. Στα βιολογικά προϊόντα η καλλιέργεια των φυτικών πρώτων υλών γίνεται χωρίς τη χρήση των συμβατικών αγροχημικών (φυτοφάρμακα και συνθετικά λιπάσματα), ενώ χρησιμοποιούνται αποκλειστικά φυσικές πηγές και μέθοδοι για την ανάπτυξη των φυτών.

Όταν ένα προϊόν φέρει την ονομασία «βιολογικό» η πιστοποίηση του είναι απαραίτητη στη συσκευασία του προϊόντος. Με τις πιο πρόσφατες έρευνες που έχουν γίνει, υπάρχουν επτά διαφορετικοί οργανισμοί πιστοποίησης στην Ευρώπη και τρεις στην Αμερική (ο καθένας με ελαφρώς ή αρκετά διαφορετικά κριτήρια), με σκοπό τη διαμόρφωση ενός πλαισίου μέσα στο οποίο ένα προϊόν θα χαρακτηρίζεται βιολογικό, ούτως ώστε και να είναι αναγνωρίσιμο από τον καταναλωτή και να εξασφαλίζει ασφάλεια ποιότητας. Σε γενικές γραμμές, για να πιστοποιηθεί ένα προϊόν, θα πρέπει να πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές όσον αφορά όλες τις φάσεις της παραγωγής του. Δηλαδή από την καλλιέργεια των φυτών, τη συλλογή τους, την επεξεργασία των πρώτων υλών και τη διαδικασία παραγωγής τους έως τη συσκευασία, που πρέπει να είναι από ανακυκλωμένα υλικά.

Όσο για την Ελλάδα, δεν υπάρχει φορέας για την έγκριση βιολογικών καλλυντικών. Τα βιολογικά καλλυντικά που διατίθενται στην αγορά είτε δεν είναι ελληνικά είτε παίρνουν έγκριση από κάποιον από τους

διεθνείς φορείς πιστοποίησης. Όπως για παράδειγμα στην ετικέτα του καλλυντικού αναγράφεται ως: COSMEBIO και ECOCERT (Γαλλία), BDIH (Γερμανία), SOIL ASSOCIATION (Μ. Βρετανία), BIOFORUM (Βέλγιο) και ICEA (Ιταλία), NSF International, Oasis.

Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στο όραμα των μεγάλων πολυεθνικών εταιριών που επενδύουν στην πράσινη επιχειρηματικότητα, προσθέτοντας τρία βασικά πλεονεκτήματα με σκοπό η ιδέα αυτή να φέρει την πρόοδο σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και να αποτελέσει τη νέα οικονομία. Τα πλεονεκτήματα είναι τα εξής: α) ότι απαιτεί χαμηλά κόστη, β) ότι οδηγεί σε επιπρόσθετα κέρδη και γ) ότι δημιουργεί προϋποθέσεις για νέες επιχειρήσεις.

Οι παραπάνω εξελίξεις όπως είναι φυσικό επηρεάζουν και το Μάρκετινγκ, αποκτώντας μια νέα φιλοσοφία το Πράσινο Μάρκετινγκ, στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι δραστηριότητες για την ικανοποίηση των αναγκών ή των επιθυμιών των καταναλωτών, με όσο το δυνατό λιγότερο επιζήμιο αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι ένα από τα ευρήματα της έρευνας του Εργαστηρίου Μάρκετινγκ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, το 2008, για το Πράσινο Μάρκετινγκ, ήταν η πρωτεύουσα προτεραιότητα για τους καταναλωτές να επιδιώκουν ένα υγιεινό τρόπο ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον. Επίσης, αξιοσημείωτο είναι ότι κατά το 2011 οι αγορές στα φυτικά καλλυντικά αυξήθηκαν αισθητά σε σχέση με το 2010. Ο κλάδος της περιποίησης όμως, τα τελευταία χρόνια δέχεται πιέσεις λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που οδηγεί τους καταναλωτές να κάνουν περικοπές σε αγαθά που άλλοτε τα θεωρούσαν βασικά. Παρ' όλα αυτά όμως τα φυσικά καλλυντικά φαίνεται πως αντιστέκονται και μάλιστα στην κρίση, έχοντας σταθερούς τους διψήφιους ρυθμούς ανάπτυξης των τελευταίων χρόνων. Έρευνες αναφέρουν πως το ενδιαφέρον των καταναλωτών για τα "πράσινα" και βιολογικά προϊόντα αυξάνεται με σχετικά γρήγορους ρυθμούς παρόλη την κρίση.

Αν και στην συγκεκριμένη αγορά υπάρχουν πολλές πολυεθνικές εταιρίες, το μεγαλύτερο μερίδιο ανήκει σε δύο ελληνικές επιχειρήσεις. Πρόκειται για την Arivita και την Κορρές, που όχι μόνο διατηρούν υψηλά μερίδια στην αγορά, αλλά έχουν καταφέρει να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους εκτός συνόρων με μεγάλη επιτυχία.

4.2 Οι κυριότερες εταιρίες φυσικών καλλυντικών στην Ελλάδα

Η παραγωγή και η εμπορία των ελληνικών φυσικών καλλυντικών αναμφισβήτητα βρίσκεται στη λίστα με τους πιο αναπτυσσόμενους και εξωστρεφείς κλάδους της Ελληνικής οικονομίας. Σύμφωνα με την έρευνα της εταιρίας Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών Hellstat, οι εταιρίες σ' αυτόν τον κλάδο έχουν καταφέρει να επεκτείνουν σε μεγάλο βαθμό τις πωλήσεις των προϊόντων τους στις αγορές της Ευρώπης, των ΗΠΑ και της Ασίας έχοντας ως αποτέλεσμα σταδιακά ολοένα και μεγαλύτερο κομμάτι του κύκλου εργασιών να προέρχεται από τις αγορές του εξωτερικού.

Με βάση τη χαρτογράφηση της αγοράς καλλυντικών στην Ελλάδα, αποδεικνύει ότι λίγες εταιρίες είναι αυτές που μπορούν να επικρατήσουν. Οι τρεις βασικές εταιρίες του τομέα είναι η Arivita, η Κορρές και η Mastic Spa (ως τρίτη εταιρία στο χώρο των φυσικών καλλυντικών αναφέρεται πλέον και η fresh line), οι οποίες παρουσιάζουν σημαντική αύξηση των οικονομικών εσόδων τους τα τελευταία χρόνια. Επειδή οι ξένες αγορές έχουν την τάση για αγορά φυσικών καλλυντικών, έχοντας τη δυνατότητα ο Έλληνας επιχειρηματίας να προβεί σε μεγάλα ανοίγματα και ένας από τους πιο αξιοσημείωτους παράγοντες στην αύξηση αυτή είναι η εξωστρέφεια που επιδεικνύει επεκτείνοντας τις πωλήσεις του σε χώρες σε όλο τον κόσμο.. Έτσι, οι ελληνικές εταιρίες εκμεταλλεύονται την τάση αυτή και αξιοποιούν το μεγαλύτερο τους προτέρημα, τις άφθονες πρώτες ύλες που τους παρέχει η ελληνική χλωρίδα, περίπου 5.500 είδη φυτών αλλά και το μέλι, τα οποία είναι αναγνωρισμένα διεθνώς για την εξαιρετική τους ποιότητα.

4.3 Στροφή των καταναλωτών στα φυσικά προϊόντα

Τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζεται διεθνώς σημαντική αύξηση στην αγορά των φυσικών καλλυντικών, γεγονός που δημιουργεί ευκαιρίες στις εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της παρασκευής προϊόντων προσωπικής περιποίησης. Οι καταναλωτές δείχνουν ενδιαφέρον στη χρήση των προϊόντων με φυσικά συστατικά, σε προϊόντα δηλαδή που περιέχουν όσο το δυνατόν λιγότερες τεχνητές και χημικές ουσίες, με αποτέλεσμα αυτό να οδηγεί πολλές εταιρείες στην παραγωγή όλο ένα και περισσότερων προϊόντων προσωπικής περιποίησης που παράγονται κατά βάση από φυσικά συστατικά.

Μεγάλες εταιρείες ακολούθησαν τα βήματα των παραδοσιακών εταιρειών που πουλούν φυσικά καλλυντικά, με το να παράγουν προϊόντα με φυσικά συστατικά ή με την δημιουργία προϊόντων που ακολουθούν τις νέες καταναλωτικές ανάγκες και απαιτήσεις, χωρίς να γίνεται χρήση "βλαβερών" συστατικών, παρεμβαίνοντας στη διαδικασία παραγωγής η οποία είναι πιο φιλική στο περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο τα φυσικά προϊόντα είναι πάρα πολλά πλέον στην αγορά και στα ράφια των καταστημάτων που πουλούν καλλυντικά.

Το καταναλωτικό κοινό επιλέγει έναν τρόπο ζωής πιο υγιεινό γι' αυτούς και την οικογένειά τους επιλέγοντας καλλυντικά με λιγότερα χημικά συστατικά και συντηρητικά. Με βάση πρόσφατες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί 8 στις 10 γυναίκες δηλώνουν ότι θα άλλαζαν την αγαπημένη τους μάρκα καλλυντικών προκειμένου να πάρουν κάποια άλλη που να δηλώνει 'πιο αγνή', ακόμα κι αν αυτή ήταν πιο ακριβή. Επίσης σ' αυτό το σημείο είναι σημαντικό να επισημανθεί η αναφορά που έχει κάνει ο επικεφαλής της εταιρείας Arivita, Νίκος Κουτσιανάς, πως «Πλέον οι καταναλωτές και στη χώρα μας αποκτούν μια διαφορετική κουλτούρα για τον τρόπο ζωής και το περιβάλλον. Γι' αυτό και είμαι ιδιαίτερα αισιόδοξος για τις προοπτικές των φυτικών καλλυντικών» και πρόσθεσε πως παρά την κρίση θα υπάρξουν αυξήσεις στις πωλήσεις.

Ακόμα μια παρόμοια αναφορά έχει κάνει και ο γενικός διευθυντής της εταιρείας Κορρές, ο Παναγιώτης Σπυρόπουλος που επισημαίνει στην Μ. Βασιλείου (2009) ότι «Τα φυσικά καλλυντικά αναπτύσσονται παρά την οικονομική αβεβαιότητα περισσότερο από ό,τι άλλες κατηγορίες

καλλυντικών», και προσθέτει: «Άλλωστε, το κανάλι του φαρμακείου, όπου πωλούνται κυρίως τα φυσικά καλλυντικά, δεν έχει πληγεί αισθητά από την κρίση». Παρά ταύτα στελέχη της αγοράς επισημαίνουν ότι η προτίμηση στα φυσικά καλλυντικά οφείλεται κατά κύριο λόγο στην προσιτή τιμή τους σε αντίθεση με τα ακριβά επώνυμα καλλυντικά τα οποία αντιμετωπίζουν πτώση στις πωλήσεις η οποία υπολογίζεται γύρω στο 8%.

Λόγω της παρούσας οικονομικής κατάστασης οι καταναλωτές μειώνουν τις ακριβές αγορές και στρέφονται από τα ακριβά καλλυντικά στα φυσικά καλλυντικά. Επιπλέον η ζήτηση της Ελληνικής αγοράς διατηρείται αυξημένη καθώς τα προϊόντα αυτά στο μέγιστο βαθμό διατίθενται στο κλειστό κανάλι του φαρμακείου, πράγμα που προσδίδει κύρος και εξασφαλισμένη κίνηση πελατών.

Τα ποσοστά ανάπτυξης στην ελληνική αγορά των φυσικών καλλυντικών παρατηρούνται διψήφια με μία μερίδα καταναλωτών που προτιμούν μόνο τα φυσικά καλλυντικά. Παρά την οικονομική κρίση συνεχίζουν να έχουν δυναμική πορεία στην αγορά αφού ολοένα και περισσότεροι καταναλωτές ενδιαφέρονται να μάθουν τα συστατικά που περιέχουν τα καλλυντικά. Για τον λόγο αυτό, όλο και πιο πολλές εταιρείες καλλυντικών προσπαθούν να παράγουν φυσικά καλλυντικά, όπως η γαλλική εταιρεία L' Oreal, στην οποία ανήκουν τα φυσικά καλλυντικά Kiehl's.

Σχετικά με τις πιο πάνω αναφορές συμπεραίνεται ότι το ποσοστό των καταναλωτών που οδηγούνται στην χρήση των φυσικών καλλυντικών αυξάνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια. Οι λόγοι για τους οποίους τα καλλυντικά αυτά κερδίζουν χώρο στην αγορά είναι ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι ευαισθητοποιούνται σε θέματα γύρω από το περιβάλλον, και αυτό έχει ως συνέπεια την ευαισθητοποίηση τους και σε καλλυντικά που είναι φιλικά σε αυτό. Κατόπιν η καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών που οδηγεί στην αυξανόμενη απαίτηση η ομορφιά να συμβαδίζει με την υγεία. Ακόμα η τάση των ανθρώπων προς τα βιολογικά και φυσικά προϊόντα σε όλους τους τομείς της αγοράς, από τρόφιμα έως καλλυντικά. Επίσης πολλές δημοσιοποιήσεις που ενοχοποιούν ουσίες καλλυντικών όπως έκδοχα, έκαναν πολλούς καταναλωτές να είναι πιο επιφυλακτικοί σε αυτά. Έτσι πλέον οι καταναλωτές είναι καλύτερα ενημερωμένοι και προτιμούν καλλυντικά παρασκευασμένα από φυσικά συστατικά.

Στο πλαίσιο της έρευνας « Πράσινο Μάρκετινγκ: Στάσεις, αντιλήψεις και συμπεριφορά των Ελλήνων καταναλωτών» του εργαστηρίου Μάρκετινγκ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, το 30% των ερωτηθέντων καταναλωτών δήλωσαν ότι αγοράζουν φυτικά καλλυντικά. Ωστόσο, το 78,4% όσων αγοράζουν φυτικά καλλυντικά, ανέφερε ότι τα προτιμά από τα μη φυτικά για την πιο φυσική σύνθεση τους καθώς και για τις λιγότερες παρενέργειες που προκαλούν. Το 9,4% δήλωσε ότι θεωρούν έχουν καλύτερα αποτελέσματα και το 7,5% τα προτιμά γιατί δεν γίνονται πειράματα στα ζώα (τα ποσοστά αυτά είναι από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν έως το 2011). Από το 2012 έως το 2015 οι μεγαλύτερες εταιρίες φυσικών καλλυντικών στην Ελλάδα έχουν βάλει ως στόχο να "χτυπήσουν" και να επεκτείνουν τις αγορές των προϊόντων τους στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, την Ασία και της Αμερικής, εφόσον το ενδιαφέρον του κοινού της "πράσινης" κουλτούρας αυξάνετε όλο ένα και περισσότερο, όπως επίσης τους ενδιαφέρει τα προϊόντα εκτός από φρέσκα και φυτικά, οι πρώτες ύλες τους (βότανα που φύονται) να είναι 100%.

Καθίσταται, φανερό πως οι βιομηχανίες παραγωγής καλλυντικών, επηρεαζόμενες από καταναλωτικό κοινό και τις σύγχρονες ανάγκες του στρέφονται στην παραγωγή και διάθεση βιολογικών και φυτικών καλλυντικών. Τα πλεονεκτήματα των τελευταίων έχουν καταστεί σαφή στο κεφάλαιο αυτό. Αξίζει όμως να τονιστεί πάλι το γεγονός ότι ένα τρανταχτό επιχείρημα το οποίο αποτελεί ταυτόχρονα και πλεονέκτημα των φυτικών καλλυντικών είναι ότι δεν απαιτείται έλεγχος της καταλληλότητάς τους σε πειραματόζωα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αναμφίβολα, ζούμε σε μια εποχή τεχνολογικής ανάπτυξης και προόδου. Εύκολα μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι ο άνθρωπος έχει καταφέρει τα τελευταία χρόνια να βελτιώσει κάθε τομέα της ζωής του και να απολαύσει τους καρπούς των κόπων του. Αξιόλογη πρόοδος έχει συντελεστεί αναπόφευκτα και στον τομέα της αισθητικής εφόσον ο άνθρωπος ανέκαθεν φρόντιζε τον εαυτό του και αναζητούσε τρόπους να «νικήσει» τον χρόνο. Εύλογα παρατηρήθηκε, λοιπόν, μια στροφή των βιομηχανιών σε μια μαζική και ταχύτατη παραγωγή καλλυντικών προϊόντων που είχε ως τίμημα την απομάκρυνση από καθετί «φυσικό».

Η φύση ως παροχέας πρώτων υλών δεν θεωρείται πλέον μείζονος σημασίας. Το τίμημα όμως του παραγκωνισμού των φυσικών τακτικών που ως τώρα χρησιμοποιούσαν οι πρόγονοί μας είναι πασιφανές. Πέρα από τις επιπτώσεις των χημικών συστατικών των καλλυντικών στο δέρμα καταδικαστέα είναι η χρήση πειραματόζων με στόχο την διαπίστωση της καταλληλότητας των παραγόμενων καλλυντικών. Από την άλλη, όμως, η καταδίκη της προόδου και της παραγωγής βιομηχανικών καλλυντικών αποτελεί ουτοπία σε μια αναπτυγμένη κοινωνία.

«Το νυστέρι στα χέρια του γιατρού φέρνει τη σωτηρία, στα χέρια του δολοφόνου τον θάνατο». Η επιλογή βρίσκεται στα χέρια καθενός από εμάς. Οφείλουμε να επιλέξουμε ορθά κρίνοντας τι είναι καλύτερο για τον ίδιο και την κοινωνία μας. Η στροφή στα φυσικά και βιολογικά καλλυντικά θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα εφόσον αποτελούν μια άμεση και «αθώα» επιλογή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βέγκος Σ. Αναγνώστης., (2004). Κοσμητολογία. INTERBOOKS
2. Δερβίσογλου Κ., Αθανασιάδου Ε., (2011). Αισθητική Προσώπου, (Αφυδάτωση-Γήρανση). Γαρταγάνη
3. Ιωάννα Χ. Λεονταρίδου., (2010). Μέθοδοι αποτρίχωσης.Τριχοσμηγματικός θύλακας, ανάπτυξη τριχών, αυξημένη τρίχωση γυναικώ. University studio press
4. Κρυστάλλα Ι., Κοταλακίδου Ε., (2000). Πώς να φτιάξετε φυσικά καλλυντικά. Τρόπος ζωής
5. Σεραφειμίδου.Μ., (2013). Μαγειρεύω καλλυντικά. Παπαδόπουλος
6. Νίκο Φερμόιλεν, (2004). Εγκυκλοπαίδεια των βοτάνων. Καρακότσογλου
7. Dayan, N., Kromidas L. (2011) Formulating, Packaging, and Marketing of Natural Cosmetic Products. New Jersey, John Wiley & Sons Inc.
8. Mabey, Richard., (1999). “Πλήρης οδηγός για τα βότανα”. (The complete new herbal).Ψύχαλου
9. Picton, Margaret., (2003). “Μαγικά βότανα” (The book of magical herbs). Κοχλίας
10. Παπαδοπούλου Ειρήνη, (2008). Εκχύλισμα βοτάνων σε καλλυντικά σκευάσματα. (Διπλωματική εργασία)
11. Αναγνώστη Λ., (χ.χ.) Φυσικά-βιολογικά καλλυντικά. http://www.aisthitiki-simera.gr/index.php?option=com_content&view=article&catid=&id=163%3Afysika-biologika-kallyntika&Itemid=68
12. Elizon, (2014). Health articles and news: health and beauty What are natural cosmetics and alternatives from nature. <http://www.ezilon.com/articles/articles/18223/1/What-Are-Natural-Cosmetics-and-Alternatives-from-Nature%3F>
13. Ζώρζου. Μ. (χ.χ.). Φυσικά καλλυντικά. <http://auravitae.eu/shop/cms.php?id cms=36>
14. Συντακτική ομάδα ΦΚ, (2010). <http://www.farmakeutikoskosmos.gr/article-k/fysika-kallyntika-h-ygeia-sthn-yphresia/4520>
15. Fysikakallyntika.wordpress, (2009). Φυσικά - βιολογικά καλλυντικά. Ποια είναι τα γνήσια και ασφαλή για όλη την οικογένεια. <https://fysikakallyntika.wordpress.com/>
16. Αυλωνίτης, Γ., Παπαδάς, Κ. (2012). Οι ‘Πράσινες’ τάσεις στην ελληνική αγορά. <http://karolospapadas.com/2012/07/>
17. HealthyLiving.gr (2011). Τα βιολογικά καλλυντικά αντιστέκονται στην κρίση. <http://www.healthyliving.gr/2011/03/05/%CF%84%CE%B1-%CF%86%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AD%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CF%83/>

18. News.kathimerini (2005). Φυσικά καλλυντικά. Ο πλέον αναπτυσσόμενος και εξωστρεφής κλάδος. <http://www.kathimerini.gr/224812/article/oikonomia/epixeirhseis/fysika-kallyntika-o-pleon-anaptyssomenos-kai-e3wstrefhs-klados>
19. Capital.gr (2007). Έρευνα για την εγχώρια αγορά φαρμάκων-καλλυντικών. <http://www.capital.gr/news.asp?id=318460>
20. 3Feeet, (2011). Φυτικά και βιολογικά προϊόντα νικούν την κρίση. http://3feeet.blogspot.com/2011/03/blog-post_7937.html
21. Nutricosmetics, (2009). Η ομορφιά ξεκινάει από μέσα. <http://www.farmakeutikoskosmos.gr/article-k/nutricosmetics-h-omorfia-xekinaei-apo-m/4519>
22. Agro News, (2013). Οι εταιρείες φυσικών καλλυντικών ανοίγουν την καλλιέργεια αρωμάτων. <http://www.agronews.gr/ekmetaleuseis/modernes-kalliergeies/arthro/102283/oi-etaireies-fusikon-kalludikon-anoigoun-tin-kalliergeia-aromatikon-/>
23. <http://kpe-kastor.kas.sch.gr>, (2005-2006). Βότανα: Η ιστορία και η σημασία τους από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. http://kpe-kastor.kas.sch.gr/biod_net/schools2/6-gymnasio-iraklio-programme.htm
24. Vita.gr, (χ.χ). Σόνια Δεσπότη. Φουλ του πράσινου με φυσικά-φυτικά και βιολογικά. <http://www.vita.gr/go-green/news/article/9819/to-prasino-soy-paei-poly/>
25. Green Marketing, (2012). <http://www.alarm.aueb.gr/default.asp?id=3033072&lcid=1032>